

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

LÄGESRAPPORT 2023

2023-01-01 – 2023-12-31

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	4	Kulturnavet Österlen	50
Vad är Leader?	5	Fika för livet!	52
Insatsområde 1	8	Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne	54
Insatsområde 2	9	Från SFI till arbete	56
Insatsområde 3	10	Marinpedagogisk verksamhet	58
Hallå där!	11	Förstudie samverkan invasiva arter	60
Resultat så här långt	12	Österlens sköna vattendrag	62
Projekten	13	Hållbara gräsytor för sport och fritid	64
<i>Avslutade projekt</i>		Tillsammans för biosfärområde Vombsjösjönsänkan	66
Destination Häst Sydöstra Skåne	14	Geokids	68
Förstudie Hantverkskompetens	16	En vik i Sjöriket Skåne – Arkelstorpssviken	70
Must-SM i Kivik	18	Hållbar sjömat genom vårdfiske	72
Nötodling Österlen	20	<i>Pågående projekt</i>	
CIRCLE	22	Mitt Simrishamn	74
Equine Monitoring	24	Specialsökshundar	75
Satellitskinn	26	Östra Skåne – ett nav för svensk ciderproduktion	76
Innovationscenter för landsbygden	28	Från ödehus till drömhäus och levande landsbygd	77
Färsk fisk – Från hav till bord	30	Vår plats i biosfären	78
Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv	32	Säkra slingan i Vollsjö	79
Fiskabonnemang direkt till konsument	34	Take Part	80
Landbaserad uppfödning av sportfisk	36	Ett attraktivt, tryggt och tillgängligt Tomelilla centrum	81
FXH – Future Experience Hub	38	En magisk trädgård med historisk förankring	82
Hållbar ekonomisk tillväxt på landsbygden	40	Ramsåsas mötesplats	83
Yalla Sjöbo	42	Nytt liv i Österlens gamla äppellundar	84
Solvalla Bygdegård	44	Besöksplats Österlens vattendrag	85
Mountainbikeleder	46	Slutord	86
La Source	48		

Foto: Fredrik Ekeblad

INLEDNING

LEADER Sydöstra Skånes styrelse har under året kombinerat några möten med projektbesök. Det är både kul och nyttigt för oss i styrelsen att hälsa på hos projektgrupperna på den plats där de genomför sina projekt. Det är dessutom viktigt att se vart pengarna har tagit vägen och vilken nytta de gör.

Innan vårt möte i Brösarp i juni var vi vid Hallamölla vattenfall. Där fick vi se området för placeringen av ”Besöksplats Österlens vattendrag” som ska skapas. Österlens vattenråds ordförande Kenneth Strömbeck och dåvarande projektledare Therese Parodi bjöd oss på lokalproducerad cider och berättade om hur projektet framskridit.

Samma dag presenterade veterinärprofessor Ingvar Fredricson hur projektet ”Equine monitoring”, eller ”Brösarpsprojektet” som det också kallas, har fått stor uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Detta projekt tog faktiskt hem priset för bästa innovation på Skånes leadergala 2023.

Även vårt möte i Sjöbo i slutet av september började med ett projektbesök. Då fick vi en rundvisning på Solvalla Bygdegård som genom vårt projektstöd har utvecklat och tillgängliggjort sina utemiljöer. Vi skulle egentligen testa att gå den nyanlagda balansbanan, men tyvärr var det för halt och vi ville inte riskera en olycka.

Senare samma dag berättade Helena Kurki för oss om hur ”Innovationscenter för landsbygden”, som startat och utvecklats med stöd från Leader, har gjort stor nytta för småföretagare i våra kommuner. Verksamheten fortgår än idag och står nu på egna ben med annan offentlig finansiering.

Många pågående projekt har fått mycket uppmärksamhet i media under året. ”Säkra slingan i Vollsjö” är ett. Ett projekt som resulterade i en nio kilometer lång slinga som idag är öppen för alla och som används flitigt av både ryttere, hundägare och motionärer.

Även projektet ”Ett attraktivt, tryggt och tillgängligt Tomelilla centrum” har fått mycket uppmärksamhet. I projektet har det under året arrangerats flera aktiviteter, både i Tomelilla centrum och ute i byarna, som engagerat företagare, föreningar, ungdomsgrupper och medborgare.

Trots mycket aktivitet i både avslutade och pågående projekt så märks det att vi börjar närma oss slutfasen på denna programperiod. I december 2023 gjorde styrelsen sina sista projektprioriteringar och därmed är LEADER Sydöstra Skånes projektmedel slut. Vår verksamhetsledare Kristin Sjövall har själv handlagt de sista ansökningar som kom in, vilket var ett intensivt arbete. Vår kommunikatör Julia Falkman delar vi nu för tiden med det nya området, Leader Östra Skåne.

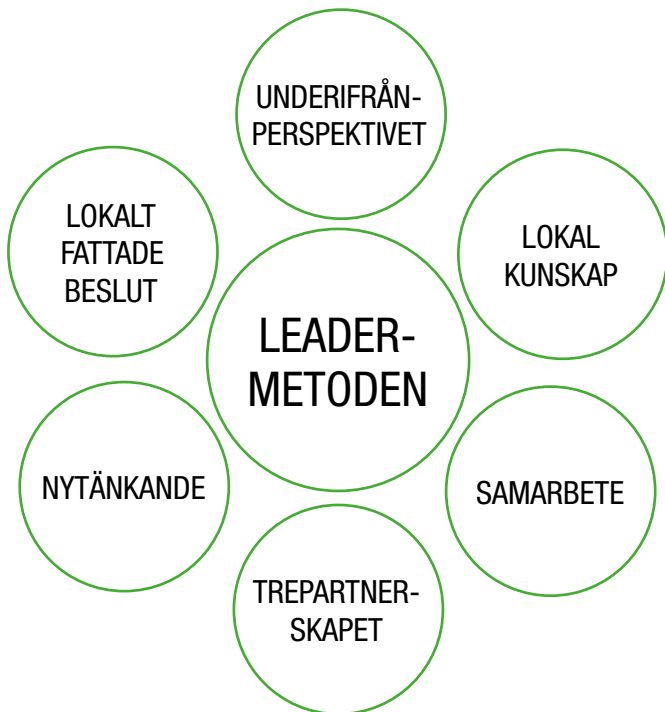
Janet ten Have
Ordförande
LEADER Sydöstra Skåne

VAD ÄR LEADER?

METOD OCH STÖD

Leader är två saker: dels en metod som använts inom EU sedan 90-talet och dels ett stöd till lokala projekt som på olika sätt kan bidra till lokal utveckling.

Leadermetoden går ut på att tillvarata lokala initiativ och förutsättningar och har ett starkt underifrånperspektiv. Metoden bygger på ett viktigt samarbete mellan offentlig, privat och ideell sektor – det så kallade trepartnerskapet.

Själva begreppet Leader är en förkortning av en fransk mening som betyder: Sammanlänkade åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi.

LEADEROMRÅDET

Varje leaderområde har en egen organisation som i leadersammanhang kallas för lokal aktionsgrupp – LAG.

Varje LAG har ett kontor, en styrelse, en budget och en lokal utvecklingsstrategi.

Under den här programperioden finns det cirka 3 500 leaderområden i Europa,

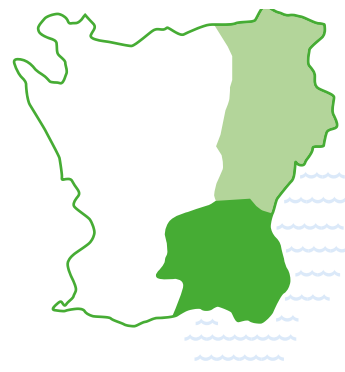
varav 48 finns i Sverige

och sju finns i Skåne.

LEADER Sydöstra Skåne omfattar kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad.

Inom Havs- och fiskerifonden bildas ett utökat leaderområde med ovanstående kommuner samt Bromölla, Kristianstad, Osby och Östra Göinge kommun.

VAD ÄR LEADER?

LAG-STYRELSEN

Varje leaderområde har en LAG-styrelse vars främsta uppgift är att bevilja projekt och se till så att målen i den lokala utvecklingsstrategin uppfylls.

Styrelsen består av ledamöter från ideell, privat och offentlig sektor. Denna sammansättning innebär inte bara en oöverträfflig kompetensbank utan bidrar också till en bättre helhetssyn på leaderområdets förutsättningar.

Den 31 december 2023 satt följande ledamöter i LEADER Sydöstra Skånes LAG-styrelse:

Ledamöter från offentlig sektor

Lars Persson, Simrishamn
Madeleine Lundin, Simrishamn (suppleant)
Johan Tykesson, Sjöbo
Kamilla Danielsson, Sjöbo (suppleant)
Stefan Persson, Tomelilla
Priyanka John, Tomelilla (suppleant)
Emma Bruce, Ystad

Ledamöter från ideell sektor

Ann-Sofie Larsson, Simrishamn
Angelica Andersson, Sjöbo
Carina Almedal, Tomelilla
Patrik Karlsson, Ystad
Daniel Jonsgården, Tomelilla (suppleant)
Anna-Linnea Abrahamsson, Ystad (suppleant)

Ledamöter från privat sektor

Maria Hammenberg, Simrishamn
Ingmar Thorén, Sjöbo
Janet ten Have, Tomelilla
Petter Gustafsson, Ystad
Rigmor Löfvenhamn, Sjöbo (suppleant)

LEADER Sydöstra Skåne ger stöd till lokala idébärare som har för avsikt att arbeta efter leadermetoden i samverkansprojekt som kan stärka och utveckla ett konkurrenskraftigt sydöstra Skåne.

VAD ÄR LEADER?

VERKSAMHETSKONTORET

På verksamhetskontoret i sydöstra Skåne arbetar från och med den 1 januari 2023:

Kristin Sjövall, Verksamhetsledare (100 %)

Julia Falkman, Kommunikatör (50 %)

FINANSIERING

Verksamheten och projekten finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna: Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Havs- och fiskerifonden, Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden. Även den svenska staten och medverkande kommuner går in med pengar.

Den totala budgeten för LEADER Sydöstra Skåne under programperioden 2014-2020 var vid starten 49 500 000 kr. Under 2021 tilldelades leaderområdet ytterligare 14 414 042 kr för två förlängningsår.

LOKAL UTVECKLINGSSTRATEGI

Den lokala utvecklingsstrategin för LEADER Sydöstra Skåne är framtagen för att främja landsbygdsutveckling i de ingående kommunerna. Strategin ligger till grund för styrelsen i sitt arbete med att bevilja stöd till projekt.

LEADER Sydöstra Skåne arbetar med projekt utifrån tre övergripande mål:

- Ökad samverkan och utbyte inom/mellan näringar kring närproducerat och nya lokala marknader.
- Förbättrade kommunikationer och tillgänglighet för ökad attraktivitet och framtidstro för boende, besökare och företag.
- Ett område som bevarar natur- och kulturvärdena och har en god vattenkvalité.

Horisontellt löper ett mål om en hållbar utveckling genom följande tre dimensioner:

- Ekologisk hållbarhet
- Social hållbarhet
- Ekonomisk hållbarhet

Till de övergripande målen har tre insatsområden tagits fram för att tydliggöra strategins inriktning:

1. Närproducerat och nya lokala marknader
2. Kommunikation och tillgänglighet
3. Naturvärden och grön och blå tillväxt

Varje projekt som beviljas stöd placeras inom ett av ovanstående insatsområde. På följande sidor kan du läsa mer om dessa insatsområden och dess delmål.

INSATSOMRÅDE 1: NÄRPRODUCERAT OCH NYA LOKALA MARKNADER

Delmål 1.1: Samverkan mellan näringar för utveckling av besöksnäringen och nya lokala marknader, t.ex.:

- Utveckla lokala marknader för närproducerade produkter och tjänster
- Göra de närproducerade varorna mer tillgängliga och kända
- Utveckla nya metoder för försäljning
- Samverka kring varumärkesbyggande, marknadsföring och distributionskanaler
- Verka för att säsongsanställningar övergår till året-runtanställningar
- Skapa nya arbetstillfällen

Indikatorer (antal): företagsutvecklingsprojekt, samarbeten, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder, nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter), nya produkter och tjänster, nya testade marknader.

SAMARBETE

PRODUKT-
UTVECKLING

KUNSKAPS-
ÖVERFÖRING

FRAMTIDSTRO

Delmål 1.3: Ökad lokal förädling/produktutveckling samt diversifiering bland jordbruks- och fiskeföretag, t.ex.:

- Stödja produkt- och företagsutveckling
- Skapa arenor för kunskapsutbyte och kontaktskapande
- Utveckla varumärken och unika produkter
- Höja kunskapen kring marknadsföring och försäljning
- Verka för mångfald och diversifiering av företagen
- Verka för att bevara och skapa arbetstillfällen

Indikatorer (antal): företagsutvecklingsprojekt, nya produkter och tjänster, samarbeten, skapade företag, nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter).

Delmål 1.2: System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor, t.ex.:

- Utveckla system och metoder för kompetensöverföring
- Genomföra kompetenshöjande insatser för företag, föreningar och andra aktörer
- Stödja företag, föreningar och andra aktörer att bli exportmogna och bättre kunna svara mot marknadens efterfrågan
- Finna nya sätt för samarbete och utbyte med andra länder
- Verka för att bevara arbetstillfällen

Indikatorer (antal): företagsutvecklingsprojekt, samarbeten, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder, insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området.

Delmål 1.4: Ökad framtidstro och hållbar tillväxt inom jordbruk, fiske och hantverk, t.ex.:

- Stödja lokala aktörer i utvecklingskedet
- Bevara hotad kompetens i området
- Utveckla fiske- och aktivitetsturismen på ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart sätt
- Utveckla nya marknadsföringsmetoder och nya försäljningskanaler
- Påverka regelverk som idag är mer anpassade efter storskalighet snarare än småskalighet
- Skapa nya företag
- Verka för att bevara och skapa arbetstillfällen

Indikatorer (antal): nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter), skapade företag, insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området, projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro.

INSATSOMRÅDE 2: KOMMUNIKATION OCH TILLGÄNGLIGHET

Delmål 2.1: Attrahera och utveckla kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter, t.ex.:

- Öka områdets konkurrenskraft
- Matcha rätt kompetens med rätt jobb
- Genomföra kompetenshöjande insatser
- Utveckla och testa nya lokala finansieringslösningar
- Verka för att fler som står utanför arbetsmarknaden får sysselsättning
- Öka antalet invånare med eftergymnasial utbildning

Indikatorer (antal): aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter, utvecklade eller testade nya lokala finansieringsmöjligheter, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder.

Delmål 2.2: Förbättrad fysisk och digital infrastruktur, t.ex.:

- Verka för förbättrad fysisk och digital infrastruktur
- Utveckla metoder för samåkning
- Bidra till informationsspridning om det kollektiva resandet
- Utveckla digitala lösningar som kan förenkla människors mobilitet

Indikatorer (antal): tillgänglighetsprojekt, fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga, projekt som syftar till ökad hållbar mobilitet, nya produkter och tjänster.

Delmål 2.3: Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar, t.ex.:

- Involvera unga och nya svenskar i utvecklingen av bygden
- Utveckla befintliga eller skapa nya dialogformer och forum
- Inkludera unga och nya svenskar i styrelser, byalag etc.
- Verka för att fler som står utanför arbetsmarknaden får sysselsättning
- Genomföra kompetenshöjande insatser
- Skapa nya fysiska mötesplatser och utveckla befintliga

Indikatorer (antal): unga och nya svenskar som drivit projekt, aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar, nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga, deltagare inom målgruppen för nya svenskar, unga deltagare i projekt.

Delmål 2.4: Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter, t.ex.:

- Verka för att förlänga besökssäsongen
- Utveckla klimatvänliga aktiviteter
- Samverka kring förbättrad tillgänglighet till våra natur- och strövområden
- Skapa nya företag och arbetstillfällen
- Länka samman vår kulturhistoria med vår kulturnutid och framtid
- Öka utbudet, kvaliteten och tillgängligheten inom natur-, kultur- och fritidsverksamheterna i området

Indikatorer (antal): skapade företag, nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter), projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong, företagsutvecklingsprojekt, tillgänglighetsprojekt, företag som får stöd, organisationer som får stöd, nya produkter och tjänster.

INSATSOMRÅDE 3: NATURVÄRDEN OCH GRÖN OCH BLÅ TILLVÄXT

Delmål 3.1: Förbättrad vattenkvalitet och skydd av den biologiska mångfalden, t.ex.:

- Verka för att förbättra miljön och vattenkvaliteten i Hanöbukten, södra Östersjön samt våra sjöar och vattendrag
- Verka för att minska miljörisker
- Verka för att skydda den biologiska mångfalden, naturvärdena och ekosystemtjänster
- Stödja stabila ekosystem
- Skapa tillväxt som stämmer överens med vad ekosystemtjänsterna klarar av
- Bidra till hållbar vattenhantering
- Samverka med högskola/universitet kring dessa frågor

Indikatorer (antal): miljöprojekt, insatser som gynnar biologisk mångfald, samarbeten med universitet/högskolor.

Delmål 3.2: Ökad omställning till hållbart kretsloppstänkande, t.ex.:

- Skapa förutsättningar för omställning till förnybar energi
- Bidra till energieffektivisering
- Öka kunskapen kring förnybar energi
- Skapa förutsättningar för omställning till ett hållbart kretsloppstänkande

Indikatorer (antal): miljöprojekt, insatser med fokus på kretsloppstänkande, metoder för utveckling av förnybar energi.

Delmål 3.3: Ökad kunskap och intresse för hållbarhetsfrågor och naturen, t.ex.:

- Öka förståelsen och kunskapen kring hållbarhetsfrågor och naturen
- Samverka för biologisk mångfald och kring förbättrad tillgänglighet till naturen
- Samverka med högskola/universitet kring dessa frågor

Indikatorer (antal): tillgänglighetsprojekt, aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen, samarbeten med universitet/högskolor, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder.

HALLÅ DÄR!

Jeanette Ovesson, kommunstyrelsens ordförande Simrishamns kommun

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

Leaderprojektet som syftar till att använda specialutbildade sökhundar för att tidigt upptäcka sjukdomar och skadedjur på äppelodlingar är mycket intressant. Projektet tar sikte på att förbättra äppelodlingarnas kvalitet, öka fruktodlarnas lönsamhet och främja en mer hållbar äppelodling. Målet är att utveckla en effektiv utbildningsmetod och arbetsmodell som är lönsam för både fruktodlare och hundförare, och som kan implementeras på marknaden. Projektet främjar en mer hållbar odling genom att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel och kan på så sätt även innebära en ekonomisk besparing. Genom att utveckla en arbetsmodell och utbildningsmetod öppnas möjligheter för hundförare att erbjuda sina tjänster inom jordbrukssektorn, vilket kan leda till tillväxt inom hundföretagande. Sammanfattningsvis kan projektet skapa en vinnande situation för alla parter.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Genom att erbjuda ekonomiskt stöd och resurser för projekt som främjar hållbar utveckling, turism, företagsamhet och sociala initiativ är leadermetoden en viktig möjliggörare för innovation. Programmet ger lokalbefolkningen och lokala företag en möjlighet att vara med och forma framtiden och hantera de utmaningar och möjligheter som finns på landsbygden. Att arbeta för tillväxt och tillskapandet av nya arbetstillfällen är ytterligare en viktig faktor för att möjliggöra en hållbar utveckling av landsbygden.

Kristoffer Patrén, projektledare för Satellitskinn

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

”Nötodling Österlen” är helt klart det projekt som har intresserat mig mest. De har tagit nya resurser och introducerat dem i södra Sverige. Jag tog själv inspiration från det projektet när jag skrev fram mitt projekt. Roligt att det gällde just nötter, som jag själv inte kopplar ihop med Österlen.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Leader är viktigt för att landsbygden här och i resterande Sverige och norra Europa mycket sällan kretsar kring mindre projekt på småskalig nivå. Exempelvis så är marksnittet för heltidsjordbrukare 157 areal och med mindre yta än så blir det svårare att livnära sig på jordbruket. Landsbygden som den ser ut idag kretsar så gott som alltid kring stora projekt och därför behövs Leader för att lyfta fram de mindre projekten.

Ann-Sofie Larsson, vice ordförande i styrelsen

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

”Detektion av fruktskadegörare med specialsökhundar”, då det finns många vinster i att använda specialhundar för att hitta fruktskadegörare. Det kan innebära att odlarna minimerar användning av bekämpningsmedel och i bästa fall kanske helt kan utesluta dessa medel. Det är också intressant att se vilken nytta hundar kan göra i vårt samhälle.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Oerhört viktigt och leadermetoden är ju en unik och välbeprövad metod. Det handlar om att landsbygdsutveckling skall drivas av människor som bor och verkar på landsbygden. Då får vi en livskraftig och välmående landsbygd, det är bra för hela Sverige.

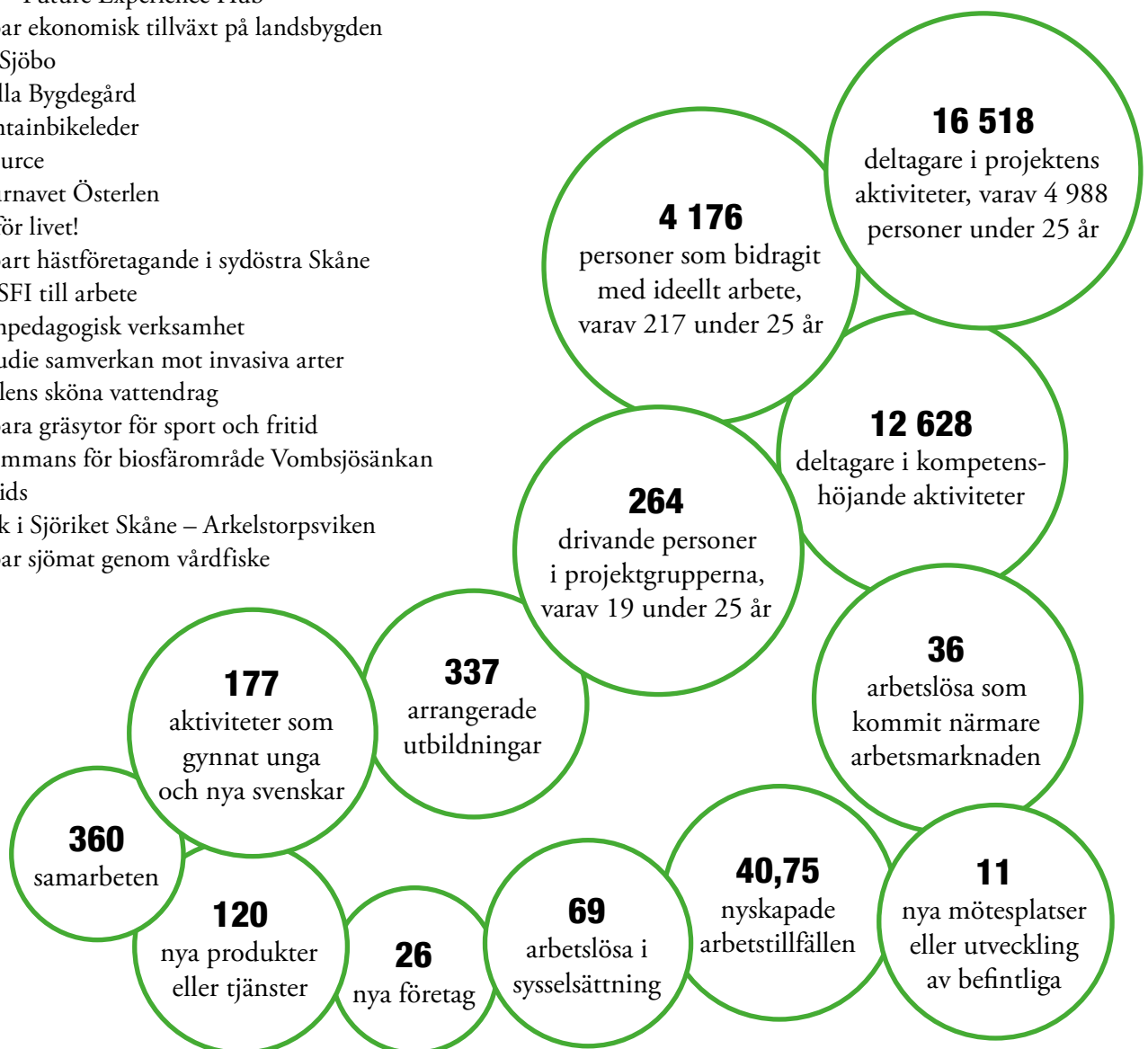

RESULTAT SÅ HÄR LÅNGT

Den 31 december 2023 var nedanstående 30 projekt avslutade och på den här sidan presenterar vi resultaten från dessa.

1. Destination Häst Sydöstra Skåne
2. Förstudie Hantverkskompetens
3. Must-SM i Kivik
4. Nötodling Österlen
5. CIRCLE
6. Equine Monitoring
7. Satellitskinn
8. Innovationscenter för landsbygden
9. Färsk fisk – Från hav till bord
10. Transnationellt samarbetsprojekt Säl och skarv
11. Fiskabonnemang direkt till konsument
12. Landbaserad uppfödning av sportfisk
13. FXH – Future Experience Hub
14. Hållbar ekonomisk tillväxt på landsbygden
15. Yalla Sjöbo
16. Solvalla Bygdegård
17. Mountainbikeleder
18. La Source
19. Kulturnavet Österlen
20. Fika för livet!
21. Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne
22. Från SFI till arbete
23. Marinpedagogisk verksamhet
24. Förstudie samverkan mot invasiva arter
25. Österlens sköna vattendrag
26. Hållbara gräsytor för sport och fritid
27. Tillsammans för biosfärområde Vombsjönsänkan
28. Geokids
29. En vik i Sjöriket Skåne – Arkelstorpsviken
30. Hållbar sjömat genom vårdfiske

	(kr)
Total finansiering	35 741 076
Projektstöd	23 299 239
Övrig offentlig medfinansiering från LAG	10 180 892
Övrig offentlig medfinansiering	1 201 880
Privat finansiering	1 059 065
Ideellt arbete	12 258 804
Ideella resurser	1 254 921

PROJEKTEN

I december 2023 gjorde LAG-styrelsen sina sista projektprioriteringar och därmed är det inte längre möjligt att söka stöd från LEADER Sydöstra Skåne. Däremot går det nu istället att söka projektstöd från Leader Östra Skåne i den nya leaderföreningen som innefattar följande kommuner: Bromölla, Hässleholm, Kristianstad, Osby, Perstorp, Simrishamn, Tomelilla, Ystad och Östra Göinge.

Beslutade projektmedel per fond (kr)

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (inkl. drift)	49 294 362
Havs- och fiskerifonden	7 814 702
Regionala utvecklingsfonden	2 988 704
Socialfonden	2 669 101
TOTALT	62 766 869

Beslutade projektmedel per insatsområde (kr)

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader	15 794 839
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet	16 779 404
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt	10 053 084
Samarbetsprojekt	4 587 098
Drift	15 552 444
TOTALT	62 766 869

I den här lägesrapporten presenteras de 42 projekt som beviljats stöd fram till årsskiftet 2023/2024. Först kommer de 30 projekt som slutrapporterat innan den 31 december 2023, sen följer de 12 projekt som fortfarande var pågående den 1 januari 2024.

Trepartnerskapet finns i samtliga 42 projekt men ägarskapet är fördelat enligt följande:

- 14 projekt ägs av offentlig sektor
- 10 projekt ägs av privat sektor
- 18 projekt ägs av ideell sektor (varav LEADER Sydöstra Skåne är ägare till 3 projekt)

Projekten har en god geografisk spridning i leaderområdet och många projekt är verksamma i hela området.

Projekten har kommit olika långt, vilket du kommer att märka när du läser rapporten.

Projektledarna Cecilia Henrikson och Pernilla Colhag. Foto: Julia Falkman

DESTINATION HÄST SYDÖSTRA SKÅNE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-4241
Projektnamn i ansökan	Tillväxt hästturism i sydöstra Skåne
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Skånes Ridsportförbund, Hästen i Skåne, Equi Tours, Öresundsbron, Innovationscenter för landsbygden
Projektperiod	2017-08 – 2018-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.destinationhast.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-11-07
Urvalskriterier	276 poäng
<p>Styrelsens motivering: Projektet bidrar till att olika näringar samverkar för att skapa en ny marknad genom hästturismerbjudande vilket också bidrar till utvecklingen av besöksnäringen. Projektet kommer att synliggöra närproducerade produkter och tjänster samt göra dem mer tillgängliga. Projektet bidrar till företagsutveckling och paketering av tjänster och produkter för företag inom hästbranschen i sydöstra Skåne. Projektet handlar också att marknadsföra hästturismen i sydöstra Skåne, i övriga Skåne, i Sverige och i Europa vilket bidrar till en utveckling av besöksnäringen. Projektet bidrar till att uppfylla målen inom Landsbygdsprogrammet genom att bidra till företagsutveckling och stärkt konkurrenskraft. Projektet grundar sig på samarbeten mellan olika företag, organisationer och myndigheter för utveckling av hästturismen i sydöstra Skåne. Projektet bidrar till ekonomisk utveckling på landsbygden.</p>	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	896 954	859 608
Offentligt stöd från LAG	441 783	423 389
Total finansiering	1 338 737	1 282 997
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	380 000	406 903
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Samarbeten	8	12
Arrangerade utbildningar	5	5
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	75	125
Nya produkter och tjänster	5	8
Nya testade marknader	3	3
Nyskapade arbetstillfällen	9	11
Skapade företag	5	9
Projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

Det långsiktiga målet är att medverka till att sydöstra Skåne blir en välkänd och välbesökt "hästturismdestination".

Om projektet

Syftet var att mobilisera och utveckla hästturismen i sydöstra Skåne – att inventera, sammanföra, samverka och gemensamt prova nya metoder för affärsutveckling, paketering, marknadsföring och försäljning av hållbar hästturism.

Aktiviteter

I projektet genomfördes ett flertal utbildningar och frukostmöten för hästföretagare på olika teman som exempelvis ridleder, lagar, regler, avtal, stöd och bidrag. En utbildning fokuserade helt på hur hästföretagarna kan få en mer affärsmässig verksamhet som bär sig rent ekonomiskt och bland föreläsarna fanns Rhys Evans, doktor i Hästekonomi på lantbruksuniversitetet i Bergen, som även höll i en workshop tillsammans med deltagarna.

Resultat

Varje träff samlade i snitt 30 hästföretagare som, förutom att lära känna och nätverka med varandra, fick möjlighet att knyta viktiga kontakter med kommunrepresentanter, tjänstepersoner på Länsstyrelsen med flera. Detta ledde till många nya samarbeten hästföretagarna emellan och skapade en förståelse för varandras verksamheter. Ett frukostmöte resulterade i Hästrundan – Österlen och grannar, ett event som efter premiärsuccén försommaren 2018 nu är ett återkommande årligt evenemang.

Projektet fick mycket positiv uppmärksamhet och blev omskrivet i både lokaltidningar och nationella hästmagasin. Projektledarna var även och pratade om projektet på Regeringskansliet i Stockholm.

Efter projektets slut kunde man tydligt se att antalet startande på hästtävlingar som arrangerade av Skånes Ridsportförbund hade ökat och att många ryttare från klubbar, som vanligtvis inte brukar tävla i Skåne, deltog.

Projektet bidrog också till att politiker och tjänstepersoner i sydöstra Skåne fick upp ögonen för hästturismen.

Ridning vid Hallamölla gård. Foto: Hallamölla gård

Foto: Kulturen i Lund

FÖRSTUDIE HANTVERKSKOMPETENS

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-6597
Projektnamn i ansökan	Förstudie Hantverkskompetens
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Sjöbo Vuxenutbildning, BEVIS – Byggnadsvård i Skåne samt företag i Skåneregionen med en inriktning mot byggnadsvård
Projektperiod	2016-10 – 2017-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.sjobo.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-12-07
Urvalskriterier	216 poäng
Styrelsens motivering: Projektets syfte är att bevara hotad kompetens genom att undersöka möjligheterna att skapa en yrkesutbildning vilket går helt i linje med den lokala utvecklingsstrategin. Projektet bidrar till att uppfylla målen i Landsbygdsprogrammet genom att främja kunskapsöverföring och innovation på landsbygden.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	258 296	211 160
Offentligt stöd från LAG	127 221	104 004
Total finansiering	385 517	315 164
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	48 400	19 866
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	1	1
Insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	2	2

Foto: Klaus Post/Freeimages.com

Vi måste tillvarata värdefull kompetens kring traditionella metoder för att restaurera gamla byggnader med ett kulturhistoriskt värde.

Om projektet

Syftet var att skapa en förstudie kring kompetensförsörjning inom byggnadshantverk i sydöstra Skåne då dessa värdefulla kompetenser riskerar att försvinna.

Utbildningsläget för det traditionella bygghantverket har hamnat i kläm i det svenska utbildningssystemet då byggutbildningarna satsar nästan fullt ut på nyproduktion och hantverksutbildningarna satsar mer på småhantverk. Träderad kunskap om både material och tekniker håller på att gå förlorad och huvudsyftet med förstudien var därför att utreda möjligheten att starta en specialiserad utbildning med fokus på traditionella hantverks- och byggmetoder (byggnadsvård).

Aktiviteter

Projektet initierade flertalet samarbeten mellan planerare, utbildningsanordnare, byggbranschen och fastighetsägare.

Projektet använde följande tre metoder för att besvara förstudiens frågeställningar:

1. Informationssökning och sammanställning av befintliga studier, prognoser och rapporter.
2. Enkäter till målgrupperna – hantverkare, studenter och fastighetsägare.
3. Uppföljnings- och dialogmöten (lokalt) med hantverkare.

Resultat

Projektets aktiviteter resulterade i en rapport, som var tänkt att ligga till grund för att kunna skapa en eller flera eftergymnasiala utbildningar i leaderområdet. Vid projektets slut startades utbildningen Hantverkslärling inom kulturhistorisk byggnadsteknik på Sjöbo Vuxenutbildning.

Ingång till Must-SM i Kivik 2018. Foto: Must-SM

MUST-SM I KIVIK

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-6565
Projektnamn i ansökan	Must-SM i Kivik
Projektägare	Svenska musterier
Samarbetspartners	Simrishamns kommun, Kiviks Musteri, Eva Allé, TasteCelebrations, Grevlunda Mathantverk, Ulriksdals Trädgård, Äppelmarknaden, Ola Glans ljud, Lundbergs el
Projektperiod	2017-06 – 2018-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.must-sm.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-12-07
Urvalskriterier	310 poäng
Styrelsens motivering: Projektets syfte är att höja äppelmustens status som fest- och måltidsdryck lokalt, regionalt och nationellt, främja tillverkning, försäljning och användning av kvalitetsmust, stödja samverkan mellan företag samt gynna besöksnäringen på Österlen med fokus på den lokala äppel- och mustnäringen. Projektets syfte är också att arrangera workshops för gymnasiestudenter, befintliga odlare och butiker, restauranger och dryckesbranschen. Projektet bidrar till lokal förädling och produktutveckling, samverkan för utveckling av nya lokala marknader samt workshops för kompetensöverföring och kompetenshöjande insatser. Vidare bidrar projektet till ekonomisk utveckling på landsbygden vilket är det grundläggande målet för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Projektet bidrar också till företagsutveckling och stärkt konkurrenskraft.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	741 824	704 850
Offentligt stöd från LAG	365 376	348 981
Privat finansiering (intäkter)	49 250	50 726
Total finansiering	1 156 450	1 104 557
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	348 727	394 790
Ideella resurser	36 500	40 000
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Samarbeten	24	57
Arrangerade utbildningar	7	12
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	150	1 782
Nyskapade arbetstillfällen	0	3
Nya produkter och tjänster	11	23
Skapade företag	0	2
Insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	0	2
Projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

Foto: Must-SM

Som äppelodlare eller mustare är man kanske inte alltid så marknadsorienterad. Must-SM innebar ett första steg in i den världen och mustarna började tänka mer på förpackning, marknadsföring och sådana saker.

Om projektet

Syftet var att utveckla och under två år genomföra ett unikt event med koppling till äppelodling och framväxande musterinäring i hjärtat av svensk äppelodling på Österlen – Svenska mästerskapen i Äppelmust i Kivik.

Målet var att höja äppelmustens status och bidra till ökad lönsamhet hos musterier, nyetablering och ökad besöksnäring.

Aktiviteter

Must-SM arrangerades under 2017 och 2018 och lockade 43 deltagande musterier från hela landet som tillsammans tävlade med 140 olika muster och hade 600 besökare.

En namnkunnig jury testade musterna i blindo och utsåg vinnare i fem olika kategorier. Juryn lämnade också skriftlig feedback till deltagande musterier, för att dessa ska kunna förfina och utveckla sina produkter.

Besökarna tilldelades information om samtliga produkter och i entréavgiften ingick mustprovning, mustskola, guidad äppelsafari bland äppelodlingar samt smakprov på hur äppelmust kan användas i mat.

Besökarna fick även utse ”Publikens val” genom att provsmaka sig igenom utställarnas produkter och därefter rösta.

Under projektet arrangerades även seminarium för äppelodlare och elever från Bollerups lantbruksgymnasium.

Resultat

Projektet bidrog till ett flertal nya medlemmar i Svenska Musterier och en större samverkan medlemmarna emellan. Men också till en ökad kunskap om svensk äppelmust bland branschfolk inom mat och dryck, samt en ökad kunskap bland odlare och mustaktörer om marknadsföring.

Must-SM rönte uppmärksamhet i media och bidrog till en ökad kännedom om äppelmust, samt en tydlig ökning i försäljningen av de produkter som vunnit sin klass.

Genom projektet etablerade Svenska Musterier nya kontakter och samarbeten som påverkat branschen på ett långsiktigt och positivt sätt.

Delar av juryn från 2018 med personer från mat- och dryckesbranschen som bedömde samtliga produkter och utsåg vinnarna i fem olika kategorier. Foto: Must-SM

Projektleddare Jona Elfdahl visar runt bland odlingarna i samband med ett studiebesök. Foto: Julia Falkman

NÖTODLING ÖSTERLEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-1126
Projekt namn i ansökan	Jona Elfdahl
Projektägare	Jona Elfdahl, enskild firma
Samarbetspartners	Gylleboverket, Holma Folkhögskola
Projektperiod	2018-04 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.jonaelfdahl.com
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-06-07
Urvalskriterier	247 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet är intressant och nytänkande då metodiken inte är prövad i Sverige innan och att det är en ny unik produkt (nötter) som ska produceras i leaderområdet. Vidare anser LAG att projektet kan bidra till lokal kunskapsutbredning kring hur nötodling och hållbar kultivering kan se ut, vilket kan öka intresset för lokalt odlade nötter.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 000	196 342
Privat finansiering	167 692	165 486
Total finansiering	367 692	361 828
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	172 000	132 000
Ideella resurser	0	40 000
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Nya testade marknader	1	1
Arrangerade utbildningar	4	4
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	150	155
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Nya produkter och tjänster	1	1
Samarbeten	3	2
Nyskapade arbetstillfällen	0,5	0

Bland skott och ympningar. Foto: Julia Falkman

Nötodlingen i Lilla Skräddaröd på Österlen går i bräschen för mer hållbara odlingsmetoder och har bidragit till att exotifiera Österlen genom att visa att det går att odla nötter här.

Om projektet

Syftet var att anlägga en skolträdgård för holistisk provodling av nötter i Lilla Skräddaröd på Österlen. Man ville etablera ett trettiotal träd med mandel, valnöt och äkta kastanj.

Projektet syftade också till att skapa ett större intresse och en större kunskap kring skogsträdgårdsodling, ett odlingsystem som efterliknar skogens naturliga ekosystem och därmed anses mer hållbart.

Aktiviteter

Projektgruppen ympade och planterade nötträd, men också stödväxter. En damm grävdes fram och man gjorde så att allt regnvatten från taken kan gå direkt till dammen. Man eldade 20 kubik med biokol för att få rent och klart vatten till en reningsdamm, en så kallad rotzon, för växterna att växa i.

Vidare så byggde man en parkering för att öka tillgängligheten vid kursverksamhet.

Under projekttiden arrangerades, i samarbete med Gylleboverket och Holma folkhögskola, en rad utbildningar, studiebesök och skogsträdgårdsvandringar som lockade närmare 200 personer.

Resultat

Under projekttiden planterades ett hundratal nötträd på Lilla Skräddaröd och samtliga träd överlevde den mycket torra sommaren 2018. Projektet uppnådde sitt mål – att skapa en storskalig provodling av nötter i ett odlingsystem som efterliknar skogens naturliga ekosystem.

Nötodlingen har väckt stort intresse i hela Europa och efter projektets slut har man fortsatt med kompetenshöjande aktiviteter i skolträdgården.

Projektledare Jona Eلفdahl visar upp dammen i samband samband med ett studiebesök. Foto: Julia Falkman

Deltagare från Sverige, Finland och Luxemburg vid ett studiebesök på Absolut Company i Åhus. Foto: Julia Falkman

CIRCLE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-4207
Projektnamn i ansökan	CIRCLE - TNC
Projektägare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Skånes Ess, Kantri Ry Leader (Finland), Leader Region Mjällerdall och Natur- & Geopark Mjällerdall (Luxemburg), medverkande kommuner, Länsstyrelsen Skåne, Krinova, Högskolan Kristianstad, Hållbar utveckling Skåne (HUT), Region Skåne, Innovationscenter för landsbygden, Cradlenet Sverige, Sustainalink (tidigare Miljöbron Skåne)
Projektperiod	2020-01 – 2022-11
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Samarbete/Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.leadersydostraskane.se/circle
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-11-27
Urvärskriterier	260 poäng
Styrelsens motivering: En omställning hos företag och kommuner till en cirkulär ekonomi är det som krävs för att bemöta dagens klimatutmaningar och är även önskemål hos allt fler konsumenter. LAG anser att projektets insatser bidrar till att fler företag i sydöstra Skåne ställer om till en mer cirkulär ekonomi.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	494 280	385 889
Offentligt stöd från LAG	243 451	190 065
Total finansiering	737 731	575 954
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	192 720	124 410
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Samarbeten	15	22
Arrangerade utbildningar	3	3
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	20	35
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter	1	2
Utvecklade eller testade nya lokala finansieringsmöjligheter	1	2
Arrangerade utbildningar	2	6
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	50	24
<i>Insatsområde 3: Naturvården och grön och blå tillväxt</i>		
Insatser med fokus på kretsloppstänkande	1	5

Studiebesök på fabriksön Tehdassaari i Nokia, Finland där den kulturhistoriska fabriksmiljön är under omvandling till ett cirkulärt hållbarhetscenter. Foto: Julia Falkman

Allt fler konsumenter önskar se en omställning hos företag och kommuner till en mer resurseffektiv och cirkulär ekonomi.

Om projektet

Projektet CIRCLE var ett transnationellt projekt mellan fyra leaderområden i Sverige, Luxemburg och Finland för utbyte av erfarenheter kring cirkulär ekonomi och miljövänliga lösningar mellan små och medelstora företag och organisationer.

Tillsammans ville man arrangera olika aktiviteter för att inspirera företagare och organisationer att ta klivet utanför boxen och tänka nytt för att göra sina verksamheter mer resurseffektiva och cirkulära.

Aktiviteter

Projektet innefattade tre studieresor till Sverige, Luxemburg och Finland med besök hos företag som arbetar med cirkulära lösningar samt presentationer och workshoppar på temat. Varje land höll även lokala workshoppar kring cirkulär ekonomi och hållbart företagande, de flesta digitalt på grund av rådande pandemi.

I Sverige fanns även ett samarbete med Miljöbron Skåne där företag fick konkret hjälp med sitt hållbarhetsarbete av studenter från skånska lärosäten. Projektledaren deltog även i en intressentdialog med målet att utveckla en regional skånsk handlingsplan för cirkulär ekonomi. En satsning i samarbete mellan Hållbar Utveckling Skåne och Region Skåne.

Avslutningsvis producerades en 40-sidig engelskspråkig inspirationsfolder med erfarenheter och goda exempel från projektet.

Nextiili, en secondhandbutik i Tampere, Finland, sorterar och skapar nytt värde i såväl kläder som textilier. Foto: Julia Falkman

Resultat

Projektet gav ökad kunskap om cirkulär ekonomi och resurshantering bland deltagarna. Alla praktiska exempel som upplevdes visade på hur företag i olika länder rent konkret har tagit sig an utmaningen med att effektivisera resursanvändning, arbeta mot hållbarhet och stärka sina ekonomiska utsikter. I en utvärdering svarade samtliga deltagare att de fått nya insikter. Nästintill alla menade att de kunde använda någon eller några av de idéer som de fått se i sina egna verksamheter.

I Sverige knöts många nya kontakter mellan företag och individer och deltagarna introducerades till en rad olika aktörer, lokalt och nationellt, som ger stöd i en omställningsprocess. Genom samarbetet med Miljöbron Skåne fick ett antal företag konkret hjälp med hållbarhetsarbetet och kunde börja implementera nya strategier och lösningar i sitt fortsatta arbete.

Återvinningsbara förpackningssystem, Biogros i Luxemburg. Foto: Julia Falkman

Springande unghästar vid Brösarps backar. Foto: Marielle Andersson Gueye

EQUINE MONITORING

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-989
Projektnamn i ansökan	Equine Monitoring – redskap för att utveckla hästhållning som landsbygdsresurs
Projektägare	Hästen i Skåne
Samarbetspartners	HoofStep, Brösarpsgården, Sveriges lantbruksuniversitet (Alnarp och Uppsala), Bollerups lantbruksinstitut, Agria Djurförsäkring, Neovet AB, Hästrundan Skåne, Borgeby Fältdagar, Ridesum samt en rad veterinärer, foderproducenter, hovslagare, hästuppfödare och de internationella toppryttarna Jens och Peder Fredricson
Projektperiod	2020-04 – 2022-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.hastenskane.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-04-23
Urvalskriterier	358 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet är intressant ur många aspekter, bidrar till sundare hästuppfödning, öppnar en nationell och internationell marknad samt använder ny teknik med övervakningssystem. Projektet skapar sysselsättning, tjänster, biologisk mångfald och stärker områdets varumärke.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	423 945	423 945
Offentligt stöd från LAG	208 808	208 808
Total finansiering	632 753	632 753
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	1 728 000	1 820 660
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader		
Samarbeten	6	13
Nya testade marknader	1	6
Nya produkter och tjänster	2	4
Nyskapade arbetstillfällen	1	1
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt		
Insatser som gynnar biologisk mångfald	1	2
Samarbeten med universitet/högskolor	1	3

Unghästarna rör sig fritt på stora och kuperade marker. Foto: Marielle Andersson Gueye

Utveckling av hästhållning i skånsk naturbetesmark som en ny landsbygdsresurs med stora exportmöjligheter.

Om projektet

I det här projektet ville man med forskning visa på att hästar som växer upp under naturliga förhållanden på stora och kuperade betesmarker blir mer hållbara individer över tid. Syftet var också att ge markägare ett system för att kunna erbjuda optimala uppväxtförhållanden för unga hästar. Men också att möjliggöra ett sätt att få bättre hästvälfärd kombinerat med affärsutveckling på landsbygden och bevarandet av det öppna landskapet.

Aktiviteter

I projektet höll man ett antal unga blivande tävlingshästar på stora och kuperade betesmarker, Brösarps Backar (2020) och Kumlans naturreservat (2021). Hästarna utrustades med sensorer för övervakning av välmående och beteende. Som referens hölls andra hästar med mer traditionell hästhållning. Dels i lösdrift med tillgång till 2 hektar hage och ligghall och dels med tillgång till 0,5 hektar hage dagtid och box nattetid. Alla hästar vägdes, mättes och hullbedömdes innan betessläpp och efter hemkomst. Hästarna hade daglig tillsyn av personal i projektet och var övervakade dygnet runt i realtid via sensorerna i grimmorna.

I studien kunde man se hur det skiljde sig mellan de tre olika hästhållningsformerna på ett antal punkter: vila, ätande, rörelsemönster och energikonsumtion. Hästarna i projektet rörde sig cirka 12 kilometer per dygn i jämförelse med referenshästarna som rörde sig knappt 8 kilometer respektive 4 kilometer per dygn. Det blev också synligt att hästarna i projektet åt över en större del av dygnet samt att de vilade mindre än referenshästarna. Hästarna i projektet mädde med andra ord mycket bra, dessutom fick de genom motion i de branta backarna bättre kroppskontroll.

Sammanlagt registrerades hästarna under 34 000 timmar, vilket gör projektet till en av världens största enskilda studier av hästbeteende.

Foto: Marielle Andersson Gueye

Resultat

Projektet väckte mycket stor uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Ett flertal dags- och facktidningar i både Sverige, England, Tyskland och Belgien skrev reportage och SVT sände två inslag om det så kallade "Brösarpsprojektet". Egenproducerade filmer spreds över hela världen och nådde snabbt över tvåhundra tusen visningar och det togs fram broschyrer på svenska och engelska. Projektet presenterades i samband med Borgeby fältdagar, på Falsterbo Horse Show, under Hästrundan Skåne, på Hästen i Skånes årliga hästnäringdagar och på en stor internationell hästkongress i England (ISES Hartpury Conference).

Genom projektet har både ekonomiska och etiska fördelar med denna typ av djurhållning kunnat påvisas. Samtidigt har det skapats möjligheter för öppna naturbetesmarker med biologisk mångfald och nya arbetstillfällen på landsbygden.

Det finns nu en faktabas för de som önskar starta en liknande verksamhet. Detta kostnadseffektiva och säkra system för tillsyn av hästar kan dessutom användas på andra djurslag (intresse har inkommit från Saudi-Arabien för att testa systemet på kameler).

Garvningstrumror i trä på ett garveri i Sebis, Rumänien. Foto: Kristoffer Patrén

SATELLITSKINN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-2698
Projektnamn i ansökan	Cirkulär ekonomi på landsbygden i sydöstra Skåne – Satellitskinn
Projektägare	Kristoffer Isak Patrén (enskild firma)
Samarbetspartners	Skånska Jägareförbundets miljöutskott, Malmö Universitet, ett flertal vilthanteringsanläggningar i Skåne samt labb, garverier och tillverkare i Polen och Rumänien
Projektperiod	2022-02 – 2023-03
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.satellitskinn.com
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-09-16
Urvalskriterier	245 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet är ett mycket bra initiativ. Det ligger väl i tiden vad gäller miljöpåverkan, återbruk och det att bevara hotade resurser och kompetenser som riskerar att försvinna från området. Med fokus på hållbar cirkulär ekonomi kan man underlätta för slaktare och jägare att se sina råvaror och produkter som en del av ett kretslopp. Genom att tillvarata restprodukter i form av djurhudar och utveckla en miljövänlig metod för garveri kan man skapa nya samarbeten och marknader och understödja större lönsamhet för företag på landsbygden.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 000	200 000
Egen privat finansiering	86 000	86 000
Total finansiering	286 000	286 000
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	88 000	88 000
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Testade nya marknader	1	1
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Nya produkter och tjänster	2	6
Samarbeten	7	11
Nyskapade arbetstillfällen	0,5	0
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Insatser som gynnar biologisk mångfald	1	3
Insatser med fokus på kretsloppstänkande	1	1
Samarbeten med universitet/högskolor	1	1

Foto: Kristoffer Patrén

Från slakteriavfall till hållbart mode.

Om projektet

Skinn från jägare och mindre slakterier skickas oftast till destruktion då små aktörer inte har möjlighet att hantera skinnen och uppköpare inte handlar från dem. I detta projekt ville projektägaren minska på avfallet för jägare och mindre slakterier genom att erbjuda sätt att tillvarata skinnen.

Aktiviteter

I projektet utarbetades en lokal och miljövänlig garvningsprocess tillsammans med beprövade garverier i Polen och Rumänien eftersom garvningsindustrin är större i dessa länder än i Sverige. Skinnen garvades vegetabiliskt vilket innebär att de blir nedbrytbara, får en väsentligt längre hållbarhet och bidrar till mindre påverkan på miljön än vid kromgarvning.

Kontakt med slakterier, vilthanteringsanläggningar och garverier etablerades, men också med aktörer inom textil-, mode-, heminrednings- och hantverksbranschen. När hela processen var utvecklad så testades och modifierades den för att passa marknadens behov och önskemål bättre.

Projektägaren tog även fram en affärs- och marknadsplan som beskrev produktens hållbarhet och ekonomiska gångbarhet.

Resultat

Projektet resulterade i flera nya processer som nu används vid garvning av svenska får-, vildsvins- och hjortskinn på industriell skala. Nya produkter togs fram så som läder till accessoarer, skor och klädesplagg samt prydnadsskinn.

Projektet bidrog också till ett vidgat kontaktnätverk bland jägare, slakterier och vilthanteringsanläggningar i Sverige och garverier i Europa. En affärs- och marknadsplan togs fram som enkelt ska kunna användas av andra aktörer.

Idag används projektägarens skinn i produktionen av kängor som säljs via ett av Skandinavians ledande företag inom hästsport. De unika kromfria fårskinnen används till jackor som säljs av ett känt svenskt jeansföretag.

Projektägare Kristoffer Patrén iklädd jacka i lammskinn och skor i vildsvinsskinn.

Vildsvinsskinn. Foto: Kristoffer Patrén

Helena Kurki, verksamhetsledning och innovationsrådgivning och Clara Löfvenhamn, kommunikation och administration. Foto: Heber Teixeira/Dexera

INNOVATIONSCENTER FÖR LANDSBYGDEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-1986
Projektnamn i ansökan	Innovationscenter för landsbygden sydöstra Skåne
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Sparbanken Skåne, Region Skåne, Tillväxt Syd, SLU Alnarp, Krinova, Almi, Nyföretagarcentrum, Europa Direkt Sydsåne, LRF Skåne
Projektperiod	2016-07 – 2023-05
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.innovationscenter.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-04-25
Urvalskriterier	366 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet ligger helt i linje med vår lokala utvecklingsstrategi med insatser som bidrar till ökad innovationskraft och ökad tillväxt bland landsbygdsföretagen samt skapande av nya företag, arbetstillfällen och nya produkter och tjänster. Projektet riktar sig till en bred allmänhet för att skapa förutsättningar för entreprenörskap och företagsskapande. LAG anser också att projektet bidrar till att öka landsbygdens attraktivitet och konkurrenskraft.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	2 463 636	2 463 636
Offentligt stöd från LAG	1 088 432	1 088 432
Offentligt stöd från Region Skåne	125 000	125 000
Total finansiering	3 677 068	3 677 068
IDEELLA INSTATSER (kr)		
Ideellt arbete	439 120	97 460
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Samarbeten	6	65
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	220	656
Nyskapade arbetstillfällen	4	1
Nya produkter och tjänster	12	7
Skapade företag	4	4
Arrangerade utbildningar	0	30
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Unga deltagare i projekt	120	145

INNOVATIONS CENTER

för landsbygden

Från känslan av att vara den lilla företagaren, på den lilla gården, utanför den lilla byn – till känslan av att vara en viktig företagare som också ingår i ett större sammanhang. Den förändringen har vi sett.

Om projektet

Till grund för detta projekt låg en förstudie som genomfördes under 2015 i Sjöbo kommun, finansierad av Regionala utvecklingsfonden via Tillväxtverket och Sparbanksstiftelsen Färs och Frosta. I förstudiens resultat beskrevs behovet av en aktör som både förstår och kan skapa förutsättningar för företagande på landsbygden generellt och som förstår de grundförutsättningarna som avgör att en företagare väljer att etablera sin verksamhet utanför städerna.

Syftet med Innovationscenter för landsbygden var därför att bygga ett nav med information och kunskaper som kunde komplettera kommunernas näringslivsverksamhet. För en ökad innovationskraft och en ökad tillväxt bland landsbygdsföretag. Projektet förväntades också bidra till en förändrad uppfattning om landsbygdens utmaningar och potential.

Aktiviteter

I projektet byggde man upp en organisation, utvecklade ett arbetssätt och en arbetsmodell samt etablerade en verksamhet. Alla aktiviteter utfördes primärt i sydöstra Skånes fyra kommuner: Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad, men med kontaktskapande både lokalt, regionalt och i vissa fall nationellt. Arbetssättet innebar en proaktiv och uppsökande verksamhet i form av företagsbesök och rådgivning nära företagarna.

Arbetsmodellen som togs fram vilar på följande sex ”S”:

Stärka, Stödja och Slussa – rådgivning för företagare, kontaktskapande och slussning till olika stödsystem.

Stimulera idéskapande – sex ”Innovation Camps” genomfördes, riktade till företag inom en specifik bransch som tillsammans deltog i innovationsworkshops.

Samordna och Skapa möjligheter – **matchning** och kontaktskapande mellan aktörer som har nytta av att samverka men som annars inte skulle komma i kontakt med varandra. Övriga aktiviteter var dialogmöten där innovatörer fördes samman med landsbygdsföretag för att testa nya produkter som till exempel drönare för vilthantering. I samarbete med LRF och SLU Alnarp skapades ett möteskoncept med namnet ”Växande möten”. I samverkan med akademien kunde studenter även erbjudas examensarbete.

Resultat

I projektet tillhandahölls en rad utvecklingsinsatser för lokala företag och det erbjöds motivation för förändring och utveckling, det vill säga innovation. Totalt fick 162 unika aktörer rådgivning och 137 erbjöds slussning. Det arrangerades 66 innovationsseminarier och kreativa workshops. 19 projektansökningar skrevs fram, varav 12 blev beviljade stöd.

Projektet har bidragit till ökad samverkan kring innovation, mellan företagare men också mellan olika stödaktörer. Stödaktörer som också fick hjälp med att nå ut till landsbygdens företagare, vilket synliggjorde och ökade användandet av innovationsstödsystemet och dess utbud.

Projektet synliggjorde dessutom landsbygdens potential och förutsättningar och utmanade den urbana normen för bättre balans mellan stad och landsbygd.

Innovationscenter för landsbygden är idag en etablerad delregional nod för sydöstra Skånes aktörer, med en finansieringsmodell.

Arbetsmodellen för Innovationscenter för landsbygden.

Fiskarna Hans Hammar och Sölve Stenberg vid fiskehoddorna i Malmö, där det går att köpa dagsfärs fisk direkt från Öresund. Foto: Torbjörn Lagerwall

FÄRSK FISK – FRÅN HAV TILL BORD

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-3575
Projektnamn i ansökan	Utveckling av fiskenäringen i södra Östersjön
Projektägare	Skånes Livsmedelsakademi
Samarbetspartners	Marint centrum i Simrishamn, Regional Matkultur Skåne, Innovationscenter för landsbygden, Lunds universitet, Landsbygdsnätverkets tematiska arbetsgrupp för fiske och vattenbruk, Länsstyrelsen Skåne
Projektperiod	2018-10 – 2020-07
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.livsmedelsakademin.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-11-30
Urvårskriterier	366 poäng
Styrelsens motivering: LAG och AU Fiske anser att projektet ligger i linje med vår lokala utvecklingsstrategi med insatser som bidrar till att utveckla och bevara det lokala fisket.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	2 236 294	2 181 549
Offentligt stöd från LAG	1 101 458	1 074 494
Total finansiering	3 337 752	3 256 043
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	990 000	441 100
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Nya produkter och tjänster	8	10
Samarbeten	5	6
Bevarade arbetstillfällen (inom fisket)	4	0
Nya metoder och system för kompetensöverföring inom fisket	2	6
Arrangerade utbildningar	8	5
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	35	443
Diversifieringsprojekt	1	1
Skapade företag	1	0
Nyskapade arbetstillfällen	1	0

En bit av kartan "Smultronställen till havs" som togs fram i projektet.

Vi har lyft in lokal fisk i sammanhang där livsmedelsnäringen träffas, där fisken och fisket inte brukar finnas representerade. Genom att jämställa fisk med annan lokal mat har vi medvetandegjort kopplingen och likheterna mellan kustnära fiske och lokala jordbruk.

Om projektet

Syftet var att bidra till utvecklingen av en mer hållbar och konkurrenskraftig fiskenäring genom att arbeta för ökad efterfrågan på lokalt fångad fisk från det kustnära fisket. Detta då man såg att den lokala fiskenäringen i Skåne var hotad och lönsamheten var låg. Framför allt ville man öka kunskapen om det kustnära fisket, bygga långsiktiga nätverk mellan aktörer inom näringen och ge näringen verktyg att själva utveckla sina verksamheter.

Aktiviteter

Målgrupperna i projektet var flera; fiskare, handlare och butiksmedarbetare, krögare och kockar från både restaurangnäringen och offentliga kök, politiker och tjänstemän samt företrädare för myndigheter och andra organisationer som arbetar med fiskenäringen eller med lokal mat och dryck. Genom projektets aktiviteter kunde man erbjuda en neutral plattform där alla dessa personer från fiskenäring och marknad kunde träffas för att diskutera och lära sig om den andres behov och möjligheter.

För att skapa engagemang, uppmåna till dialog och nya idéer valde projektgruppen att arbeta tematiskt med frågor som flera målgrupper fann intressanta. Under projektperioden arrangerades bland annat workshopen "Varifrån kommer fisken?", seminariet "Myter om fisken, fisket och fiskaren" och kursen "En väg till lönsamt företagande".

Projektet deltog även i evenemang såsom Livsmedelsakademins dag, Knytkalaset, Food Jam och konferensen Östersjöfiske2020 och lyfte där den lokalt fångade fisken.

Resultat

Projektet bidrog till en ökad affärsmässig medvetenhet och ett entreprenöriellt tankesätt bland de lokala fiskeföretagen. Man medverkade till nyetablerade kontakter och en starkare koppling mellan fiskenäring och aktörer på marknaden. Diskussioner som startade under projektet har lett till nya samarbeten. Man har även sett ett ökat antal försäljningsställen för lokalt fångad fisk samt nya innovativa direktförsäljningskanaler. Till exempel så började flera butiker och restauranger att erbjuda fisk med lokalt ursprung och en deltidsfiskare började att sälja fisk i en REKO-ring med stor framgång.

Projektgruppen tog fram informationsblad, karta med fiskeplatser, filmer, ett magasin och pressmeddelanden som publicerades. Allt för att förmedla en positiv och flerdimensionell bild av det skånska kustfisket och för att öka intresset och efterfrågan på lokal fisk, även efter projektets slut.

Nätverket som bildades under projekttiden lever vidare bland annat genom en Facebook-grupp som det fortsätter att tillkomma nya medlemmar i med jämna mellanrum.

Mingel i samband med ett av projektets alla nätverksträffar. Foto: Livsmedelsakademien

Gråsäl är störst, vanligast och den av sälarna som skapar mest konflikter med fisket i Östersjön. Foto: Aron Hejdström

TRANSNATIONELLT SAMARBETSPROJEKT SÄL OCH SKARV

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-3528
Projektnamn i ansökan	Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv
Projektägare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Leaderområden i Sverige (Leader Nordvästra Skåne med Öresund, Leader Mittland Plus, Leader Gästrikebygden, Leader Stockholmsbygd, Leader Gute, SydostLeader), Finland (South Finland FLAG ESKO, Coastal Bothnian Bay FLAG, FLAG Archipelago Sea in Finland, FLAG Ostrobothnia Kustaktionsgruppen, FLAG Bothnian Sea and Lake Pyhäjärvi), Estonia (Harju Kalandusühing) och Tyskland (FLAG WMO) samt Natural Resources Institute Finland, Luke, Marint Centrum Simrishamn, Länsstyrelsen i Skåne och yrkesfiskare i samtliga leaderområden
Projektperiod	2017-09 – 2022-09
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Samarbete/Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.leadersydostraskane.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-08-23
Urvalskriterier	287 poäng
Styrelsens motivering: LAG och AU Fiske anser att det är hög tid att det görs någonting åt problematiken kring säl och skarv och ser stor potential i projektet som kan skapa förutsättningar för fortlevnad av det kustnära fisket, vilket även kan ge ringar på vattnet åt andra näringar samt skapa framtidshopp bland fiskaren.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	344 037	263 605
Offentligt stöd från LAG	169 451	129 835
Total finansiering	513 488	393 440
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	59 400	4 400
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Nya metoder och system för kompetensöverföring inom fisket	1	1
Nya produkter och tjänster	1	2
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	20	4
Bevarade arbetstillfällen (inom fisket)	1	0

Småskaligt fiske. Foto: Aron Hejdström

Flertalet av de fiskare som vi intervjuat har uttryckt en stor tacksamhet över möjligheten att få berätta hur det går för dem. Äntligen är det någon som vill lyssna på vad de har att säga.

Om projektet

Baltic Sea Seal and Cormorant TNC Project var ett transnationellt samarbetsprojekt som engagerade 14 leaderområden i Sverige, Finland, Estland och Tyskland. Syftet var att synliggöra hur småskaligt fiske i Östersjön påverkas av säl och skarv. Dessa djurs konsumtion av fisk är ibland större än fiskarnas fångster, vilket påverkar fiskebeståndet och den biologiska mångfalden negativt.

Aktiviteter

Projektet inleddes med en omfattande informationsinsamling där man bland annat gick igenom forskningsrapporter och tittade på kalkyler för ekonomiska förluster för enskilda yrkesfiskare. Projektets aktiviteter omfattades också av möten mellan relevanta aktörer, fiskare, forskare, deltagande leaderområden med flera.

Det genomfördes totalt 240 intervjuer med yrkesfiskare i hela projektets genomförandeområde som utvärderades och sammanställdes och omarbetades till en rapport av det finska naturresursinstitutet LUKE.

Pandemin försvårade projektets avslut, men slutligen arrangerades ett seminarium i Bryssel, på vilket man även kunde delta digitalt.

De svenska leaderområdena kompletterade därefter med en svensk rapport som efterföljdes av ett digitalt slutseminarium för presentation och spridning av rapporten.

Resultat

Projektet resulterade i två rapporter. ”The impacts of seals and cormorants experienced by Baltic Sea commercial fishers”, en produkt av den gemensamma, transnationella delen av projektet. Rapporten samlar fakta och redogör ingående för de intervjuer som genomfördes med yrkesfiskare från alla deltagande länder och är den mest omfattande undersökningen som gjorts kring sälen och skarvens påverkan på fisket i östersjöregionen. ”Säl, skarv och småskaligt fiske i Östersjön”, en produkt av det fördjupade svenska samarbetet. Rapporten ger en bred bakgrund om säl och skarv, fördjupar sig i nuläget, redovisar intervjuer med yrkesfiskare i de svenska leaderområdena och ger åtgärdsförslag för framtiden. Båda rapporterna kan sammanfattas med slutsatsen: *Det är uppenbart att för att komma framåt krävs ett brett samarbete, både regionalt och internationellt, mellan olika sektorer.*

Projektet resulterade även i två seminarier. Ett avslutande seminarium i Bryssel som riktade sig till beslutsfattare som EU-parlamentariker, EU-kommissionen, DG Mare, DG Enviro, nationella, regionala och lokala tjänstemän och politiker samt aktörer som yrkesfiskare- och miljöorganisationer, dvs de aktörer som behövs för att ta frågan vidare. Ett svenskt seminarium som avslutades med en paneldebatt där forskare från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), representanter från Svenska Fiskares Producentorganisation (SFPO) och leaderområdena i Sverige samt författaren av den svenska rapporten deltog.

Projektet skapade även ett aktivt nätverk kring dessa frågor, i hela östersjöområdet men också i Sverige.

Foto: Aron Hejdström

Fiskuppfödning i bassänger på Gårdsfisk. Foto: Olle Engqvist

FISKABONNEMANG DIREKT TILL KONSUMENT

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-1628
Projektnamn i ansökan	Fiskabonnemang direkt till konsument
Projektägare	Scandinavian Aquasystems AB (Gårdsfisk)
Samarbetspartners	Krinova Science Park, Maltesholms Fisk AB, CW Fisk AB
Projektperiod	2020-04 – 2022-01
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.gardsfisk.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-06-03
Urvalskriterier	286 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att det här är ett intressant projekt som ligger helt rätt i tiden. Genom att testa nya sätt att producera och distribuera lokalt odlad fisk kan både miljö, producenter och konsumenter gynnas. Man skapar förutsättningar för färsk fisk till konsument i en kortare livsmedelskedja. Projektet kan även inspirera lokala aktörer, bidra till lokal utveckling och generera fler arbetstillfällen i framtiden.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 000	200 000
Privat finansiering	207 775	207 775
Total finansiering	407 775	407 775
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	64 000	64 000
Ideella resurser	35 880	99 880
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Nya produkter och tjänster	1	1
Samarbeten	3	4
Diversifieringsprojekt	1	1
Nyskapade arbetstillfällen	1	2

Tack vare projektets resultat har Gårdsfisk kunna anställa mer personal till företaget. Foto: Olle Engqvist

Vi tjuvkopplar livsmedelskedjan och erbjuder konsumenten det den vill ha till ett bättre pris.

Om projektet

Abonnemang eller prenumeration är något som vi är ganska vana vid när det gäller förbrukningsvaror, telefoner, tidningar och digitala tjänster. Gårdsfisk ville genom detta projekt testa att erbjuda abonnemang av färsk lokalproducerad fisk.

Ett sådant abonnemang har många fördelar. Det minskar matsvinnet och ökar kontakten mellan producent och konsument. Det skapar en trygghet för producenten med återkommande försäljning. Det möjliggör för mindre producenter att nå ut och ökar värdet i produkterna. Fisken produceras dessutom i ett fiskuppfödningssystem utan utsläpp och negativ miljöpåverkan.

Aktiviteter

Gårdsfisk tog fram tagit fram en metod för att kunna sälja färsk fisk direkt till konsument. Ett tjugotal familjer och personer i östra Skåne fick testa abonnemanget. Fem kilo fiskfilé levererades i kylväskor tillsammans med en broschyr med information och recept. Som motprestation fick testpersonerna genomföra utvärderingar för förbättringar av tjänsten. Det byggdes en hemsida för att kunna ta emot beställningar och betalningar för leveranserna.

Projektet förankrades via sociala medier. Gårdsfisk sålde även fisk och marknadsförde den kommande tjänsten genom lokal direkthandel på så kallade REKO-ringar.

Resultat

Genom projektet bekräftades intresset från konsumenterna. De vill kunna köpa sin fisk på andra sätt än i dagligvaruhandeln. Även föreningar visade intresse av att sälja fisk för att få in extra pengar till sina verksamheter. Projektet skapade därmed förväntade resultat. Konsumenter kommer framöver att kunna beställa fisk via hemsidan och få den levererad hem eller till ett utlämningsställe.

Projektet skapade en tjänst som är kommersiellt gångbar och som andra producenter förhoppningsvis kommer att kopiera. Med den nya abonnemangstjänsten skapades dessutom ytterligare två heltidstjänster på Gårdsfisk.

Webbsidan för beställning av fiskabonnemang.

The image shows a screenshot of the Gårdsfisk website. At the top, there is a navigation bar with the text "FISKABONNEMANG FRÅN GÅRDSFISK" on the left, and links for "Om abonnemanget", "Vad ingår?", and "Hur fungerar det?" in the center. On the right side of the navigation bar, there are icons for "Beställ", a shopping cart, and a user profile. Below the navigation bar, the main content area features the headline "Det lätta sättet att köpa bra fisk" in a large, bold font. Underneath the headline, it says "Ett fiskabonnemang från Gårdsfisk". At the bottom left of this section, there is a yellow button with the text "Beställ abonnemang". To the right of the text, there is a photograph of a white cardboard box for fish. The box is open, showing a dark, vacuum-sealed package of fish filé. The word "GÅRDSFISK" is printed on the side of the box.

Projektleddare Johan Ljungquist på Gårdsfisk tittar till fiskarna i bassängen. Foto: Petter Gustafsson

LANDBASERAD UPPFÖDNING AV SPORTFISK

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-3043
Projekt namn i ansökan	Landbaserad uppfödning av sportfisk för att säkerställa kvalitet och smittskydd
Projektägare	Scandinavian Aquasystems AB (Gårdsfisk)
Samarbetspartners	Länsstyrelsen Skåne, Sportfiskarna Skåne
Projektperiod	2021-03 – 2023-03
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.gardsfisk.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2021-02-17
Urvalskriterier	340 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att detta är ett mycket intressant och innovativt projekt som bidrar till både ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Sportfisket kan med det här projektet förses med fisk som är både hållbart odlad och med en hög djurhälsa. Resultatet av projektet möter en ökad efterfrågan på sportfiske men bidrar också till att bevara och skapa nya arbetstillfällen, utveckling av en lättillgänglig aktivitet för både allmänhet som vana sportfiskare samt en ökad lokal naturturism.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	348 173	348 051
Offentligt stöd från LAG	171 489	171 429
Privat finansiering	0	183
Total finansiering	519 662	519 663
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	49 600	122 400
Ideell resurs	18 750	26 041
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Nya produkter och tjänster	1	3
Samarbeten	3	3
Diversifieringsprojekt	1	1
Nyskapade arbetstillfällen	1	1

Utsläpp av fiskar. Foto: Gårdsfisk

I Sverige utövar cirka två miljoner personer sportfiske varje år. Självklart ska det vara möjligt att bedriva sportfiskeanläggningar med smittfri och ätbar fisk.

Om projektet

Sportfiske är en aktivitet som årligen utövas av cirka två miljoner svenskar. En populär typ av sportfiske är den som kallas för "put and take-fiske" vilket innebär att fisk släpps ut i sjöar och vattendrag för att sedan kunna fiskas upp av betalande sportfiskare. Det finns dock en hel del utmaningar kring hur detta fiske ska kunna bedrivas på ett hållbart sätt avseende smittskydd, miljö och djurskydd. Samtidigt ska utsättningsfisken hålla hög kvalitet både som sportfisk och som matfisk.

Detta projekt gick ut på att säkerställa möjligheten att kunna bedriva sportfiskeanläggningar med smittfri och ätbar fisk. Samt att skapa ett underlag som kan användas för att kunna stärka sportfisket med de nya förutsättningar som kommer att ske när svensk vattenkraft miljöprövas i ett nationellt omfattande uppdrag.

Aktiviteter

I projektet designade, byggde och testade man under två år ett innovativt landbaserat fiskuppfödningssystem för regnbåge som uppfyller de krav som ställs på en utsättningsfisk.

I referensgruppen ingick Länsstyrelsen Skåne, Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Sportfiskarna Skåne och Vattenbrukscentrum Norr.

Resultat

Projektet har skapat ett underlag för möjligheten att ta fram smittfri fisk med bra egenskaper till sportfisket. Ett underlag som är förankrat hos Länsstyrelsen och som även kan komma till nytta i andra län.

Nu kan producenter av sportfisk ta del av den kunskap och de kalkyler som tagits fram och föda upp sportfisk i landbaserade system. Uppfödning av regnbåge som matfisk kan även leda till nya möjligheter för lantbrukare. Samtidigt kan ägare av sportfiskevatten fortsätta bedriva sina verksamheter, även vid en ändrad lagstiftning.

Foto: Olle Engqvist

Foto: Matthew Bowden/Freeimages.com

FXH – FUTURE EXPERIENCE HUB

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-2099
Projektnamn i ansökan	YINK – Ystad Inkubator
Projektägare	Sydostkraft
Samarbetspartners	Ystads kommun, Tillväxt Syd, Nyföretagarcentrum, Innovationscenter för landsbygden, Sparbanken Syd, Sparbanken Skåne med flera
Projektperiod	2018-02 – 2020-04
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.fxhub.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-09-27
Urvalskriterier	226 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet bidrar till stärkt entreprenörskap och företagande genom att projektet involverar brett med företag och organisationer. Förstudien skapar förutsättningar för att en ny marknad testas. Digital turism är i ett väldigt tidigt utvecklingskede där system och metoder för kompetensöverföring behövs.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 850	199 967
Offentligt stöd från LAG	100 425	99 984
Total finansiering	301 275	299 951
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	124 960	135 960
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företag i samarbeten	10	17
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Organisationer som får stöd	1	1
Företagsutvecklingsprojekt	1	1

Många väljer att pendla till västra Skåne för att arbeta i de digitala näringarna i stället för att starta nya högteknologiska eller digitala företag i sydöstra Skåne. Vilka alternativ finns för att ändra på det?

Om projektet

Syftet var att undersöka förutsättningarna för att skapa en verksamhet för att främja innovation, teknik och entreprenörskap i sydöstra Skåne. Idén till denna förstudie genererades i frågan om varför det finns så få digitala entreprenörer, företag och arbetsplatser i sydöstra Skåne som arbetar med modern teknologi som IT, mjukvaruutveckling, Artificial Intelligence, Virtual Reality, molnbaserade tjänster.

De digitala hubbar som finns ligger på västra sidan av Skåne, framförallt i Malmö och Lund, men också i viss mån i Helsingborg. Visionen var ett kluster, en inkubator och/eller ett innovationscentra för digitalisering där människor kan mötas, utmanas, utbyta erfarenheter och kompetenser och utveckla sina idéer till nya spännande och livskraftiga företag med hela världen som marknad.

Aktiviteter

Projektgruppen arbetade främst med research och tittade på nuläge och befintliga behov, gjorde en omvärldsanalys, undersökte långsiktiga finansieringsmöjligheter, diskuterade upplägg, regler och krav för en inkubator samt såg över vilken typ av events och utbildningar som kan vara av intresse. Projektgruppen träffade bland andra näringslivskontoren i Simrishamns, Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystads kommun samt företrädare från Ystad Gymnasium, Tourism in Skåne, Capgemini, Media Evolution, Geometra Software, By Kragh, Pixelbruket, Innovation Skåne, MINC, Frobbit med flera.

Resultat

Projektet resulterade i en slutrapport med projektgruppens rekommendationer. Här sammanfattades den research som genomförts, de intervjuer och samtal som gjorts med företrädare för ovanstående företag, myndigheter och organisationer samt en rad konceptidéer som sedan värderats utifrån olika framgångsfaktorer. Det koncept som ansågs vara det bästa har utvecklats och beskrivits, hur en sådan verksamhet bör organiseras, finansieras, resursättas och drivas.

Projektledarna Håkan Dennersten och Jacob Gustafsson. Foto: Projektledarna/Markus Spiske/Unsplash

Nätverksmöte med skuggstyrelseledamöterna, här på Ystad Studios Visit Center. Foto: Clara Lövvenhamn

HÅLLBAR EKONOMISK TILLVÄXT PÅ LANDSBYGDEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-2700
Projektnamn i ansökan	Hållbar ekonomisk tillväxt på landsbygden
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Simrishamns, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun, Nyföretagarcentrum, Europa Direkt Sydsåne, Almi, LRF Skåne, SLU Alnarp, Region Skåne med flera
Projektperiod	2020-01 – 2023-04
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.innovationscenter.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-09-18
Urvalskriterier	328 poäng
Styrelsens motivering: Nyttan tillfaller företagarna på landsbygden och bidrar till en levande landsbygd. Projektet uppfyller ett betydande antal indikatorer och skapar förutsättningar för en utveckling av områdets befintliga och eventuellt nya företag med nya marknader.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	799 989	392 385
Offentligt stöd från LAG	394 025	796 659
Total finansiering	1 194 014	1 189 044
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	359 700	565 620
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företag i samarbeten	10	34
Företag som får stöd	10	59
Organisationer som får stöd	2	1
Nya produkter och tjänster	2	3
Testade nya marknader	2	3
Arrangerade utbildningar	4	19
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	60	315
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Företag som får stöd	10	46
Organisationer som får stöd	1	20
Arrangerade utbildningar	2	8
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	100	411

INNOVATIONS CENTER

för landsbygden

Med bas i landsbygdens innovativa kraft arbetar vi med tillväxtskapande insatser, nya finansiella lösningar, samverkan mellan stad och land och skapar nya samverkansmöjligheter i lokalekonomin.

Om projektet

Leaderprojektet *Innovationscenter för landsbygden* arbetade sedan 2016 med att ge innovationsstöd och slussa företagare vidare in i innovationssystemet, stimulera idéskapande samt samordna och skapa möjligheter. I detta projekt var syftet att komplettera Innovationscenters "basmodell" med fler affärsmodeller, och bredda upp från fokus på främst innovation till fokus på tillväxt i en bredare bemärkelse.

Aktiviteter

Projektet genomfördes i samverkan med sydöstra Skånes fyra kommuner samt aktörer i stödsystemet. I projektet utvecklades och testades en rad modeller, koncept och arbetssätt med bland annat följande aktiviteter:

Insatser för ökad kunskap kring nya finansieringslösningar: "Vägen till pengarna", ett helhetskoncept med webinarier, finansieringskarta och löpande tips om aktuella utlysningar. Ett koncept som genomfördes tillsammans med Europa Direkt Sydskåne.

Insatser för att skapa samverkansmöjligheter i lokalekonomin: Ett skuggstyrelseprogram som genomfördes tillsammans med Nyföretagarcentrum där företag med uppväxlingsambitioner fick möjlighet att samarbeta med kunniga styrelseledamöter från det lokala samhället.

Insatser för samverkan med forskningsaktörer som del i insatser för koppling stad och landsbygd: "Växande möte", ett möteskoncept som genomfördes tillsammans med SLU Alnarp och LRF Skåne. I samverkan med Lunds Tekniska Högskola hitta ett systematiskt sätt för lokala företagare att samverka med studenter.

Insatser för stöd i etablering av testbäddar för tillämpad forskning; i kontakt med akademien och drivna innovatörer identifiera potentiella testbäddar.

Resultat

Projektet har lett till en kompletterad Innovationscentermodell med nya utprovade verifierade och modeller och arbetssätt. Men också till utvecklingsinsatser för lokala företag i form av kunskap, skapande av nya förmågor samt motivation för förändring och utveckling. Synliggörande av landsbygdens potential och förutsättning, utmaning av den urbana normen för bättre balans mellan stad och landsbygd. Det har även skett en uppväxling av andra stödaktörers insatser så att de bättre når ut till landsbygdens företag. Sist men inte minst så har Innovationscenter för landsbygden stärkts som en delregional nod.

Livesänd heldagskonferens om industrihampans potential för framtidens landsbygd. Foto: Daniel Pedley, Dexera

Överlämning av godsaker på Torna Hällestad Lanthandel. Foto: Anna Broström

YALLA SJÖBO

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-2837
Projektnamn i ansökan	Yalla Sjöbo - en inkluderande arbetsplats att mötas på
Projektägare	Yalla Sjöbo
Samarbetspartners	Yalla Trappan, ABF Österlen, Sjöbo kommun, Arbetsförmedlingen, Svenska kyrkan, Centrumkyrkan, Lions International, Torna Hällestad Lanthandel, Vombs Kaffestuga, Nixi's Textilverkstad, Sjöbo Gästis, Ica Kvantum i Sjöbo, Ica Malmborgs i Lund, Buhres Fisk, Skillinge teater, Saedéns Chokladhus, Gourmet Hörnan, Glassmakeriet, Rädda Barnen i Sjöbo, Solvalla Bygdgård, Sjöbo folkets Hus och Park med flera
Projektperiod	2016-12 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.yallasjobo.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-06-15
Urvalskriterier	276 poäng
Styrelsens motivering: Projektet syfte är att skapa förutsättningar för att integrera nya svenskar i samhället och att skapa en mötesplats för utbyte av kunskaper och erfarenheter vilket går väl i linje med den lokala utvecklingsstrategins mål. [...] Projektets insatser, skapandet av nya företag, arbetstillfällen, produkter och tjänster samt social utveckling med fokus på främjande av integration, kommer att bidra till att uppfylla målen i Landsbygdsprogrammet och därmed finansieras projektet av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 589 011	1 381 629
Offentligt stöd från LAG	562 647	400 628
Övrigt offentligt stöd	220 000	589 403
Privat finansiering (intäkter)	415 464	358 050
Total finansiering	2 787 122	2 729 710
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	686 140	1 265 210
Ideella resurser	25 000	29 700
INDIKATORER		Förväntat målvärde
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Arrangerade utbildningar	3	3
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	7	8
Unga och nya svenskar som drivit projekt	5	5
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	12	12
Nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Deltagare inom målgruppen för nya svenskar	25	27
Skapade företag	1	1
Nyskapade arbetstillfällen	1	1
Nya produkter och tjänster	20	20

Vi har lärt oss av varandra; om olika länders matkulturella ritualer, traditioner och tillagningssätt i köket och om nya råvaror och smakkombinationer. Vi vet att nyfikenheten kring ny matkultur inte är mättad i Skåne, det dyker upp nya kunder hela tiden.

Om projektet

Syftet var att etablera en arbets- och mötesplats för integrering av nyanlända i svenskt samhälle och arbetsliv genom en affärsverksamhet med fokus på mat och textilt hantverk.

En verksamhet som skulle fungera både som en inkluderande arbetsplats och en mötesplats för människor med olika bakgrund – en plats för kreativitet, goda möten, sys-selsättning, utbildning och personlig utveckling.

Aktiviteter

Mat och textilt hantverk från hela världen var centralt i projektets affärsverksamhet och man arbetade med catering för små och stora sällskap, skraddarsydd matlag-ningskurser för privatpersoner och företag, leverans till bu-tiker och caféer samt utveckling av nya recept i samarbete med lokala producenter.

Samtliga projektdeltagare utbildades i livsmedelshygien och arbetade med produktutveckling. Parallellt arbetade deltagarna i projektet gemensamt med vision och mål för Yalla Sjöbos framtida verksamhet.

Deltagarna hade individuella och regelbundna avstämningar och diskussioner kring personlig utveckling och framtida möjligheter. De fortbildades även kontinuerligt i det svenska språket, demokrati- och föreningskunskap, datorkunskap, livsmedelshantering, marknadsföring och affärsutveckling.

Resultat

Totalt arbetade 14 medarbetare och/eller styrelseledamöter tillsammans med att genomföra projektet, i rollerna som projekt- och arbetsledning, medarbetare och styrgrupp. Under projektets gång fick åtta personer inkomst, praktik, arbetsträning och/eller arbetslivserfarenhet genom anställningar eller praktikplatser. Vid projektets slut höll företaget fyra personer sysselsatta på deltid. Projektet resulterade i ett socialt företag som står på två ben: affärsverksamhet och utbildning.

Under projekttiden utvecklade Yalla Sjöbo 20 nya produkter, arrangerade flertalet matlagingskurser, serverade mat åt ungefär 4000 personer, sålde sina produkter på skån-ska marknader och mässor, startade en maträttsbutik, en webbutik samt en kreativ ateljé och tog även tagit fram en mobil butikslösning.

Rader av delikatesser levererade av Yalla Sjöbo. Foto: Jonathan Mogensen

Balansbanan vid Solvalla Bygdegård. Foto: Arne Axelsson

SOLLVALLA BYGDEGÅRD I RÖRELSE TILL VARDAG OCH FEST

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-2691
Projektnamn i ansökan	Södra Färs Bygdegårdsförening, Solvalla Bygdegård, i rörelse till vardag och fest. Var dag i balans för alla genom natur, kultur och rörelse!
Projektägare	Södra Färs Bygdegårdsförening, Solvalla Bygdegård
Samarbetspartners	Bygdegårdarnas Riksförbund, Villervalla förskola, Sjöbo kommun, Civilförsvarsförbundet samt Friluftsrådet i Sjöbo
Projektperiod	2020-04 – 2021-06
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.bygdegardarna.se/solvalla
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-08-28
Urvalskriterier	203 poäng
Styrelsens motivering: Projektet kan leda till en gränsöverskridande mötesplats och vill med bl.a. guidade turer och kunskapsspridning skapa ett samförstånd mellan de som vistas i miljön att ta hand om den på bästa sätt. En utomhusscen med möjligheter till olika kulturella event kan locka fler målgrupper till mötesplatsen.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	572 571	524 519
Offentligt stöd från LAG	282 013	258 345
Total finansiering	854 584	782 864
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	1 122 000	147 510
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	10	12
Nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Tillgänglighetsprojekt	1	1
Organisationer som får stöd	1	1
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	3	3
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	30	38

Foto: Arne Axelsson

Flera och nya insatser för natur, kultur och rörelse bidrar till en förbättrad folkhälsa.

Om projektet

Syftet var att utveckla verksamheten på tätortsnära Solvalla bygdegård då man ville göra platsen mer attraktiv, anpassad och inbjudande för fler målgrupper. Projektet skulle bidra till att utöka utbudet av kultur- och naturaktiviteter samt fysisk aktivitet för personer i alla åldrar. Målet var att kunna vara en aktiv del i det nationella folkhälsoarbetet samt att underlätta för fysiska möten mellan olika generationer och kulturer.

Aktiviteter

Utemiljön förbättrades stegvis under projektet och med hjälp av föreningsmedlemmar och lokala hantverkare färdigställdes hitta-vilse-stig, balansbana, informationspanel om allemansrätten, utomhusscen med terrass, grillplats med sittplatser samt handikappanpassad utomhustoalett.

Alla investeringar och byggnationer skedde i samråd mellan föreningens styrelse och förskolan Villervalla, Civilförsvarsförbundet Sjöbo, Friluftsförbundet Sjöbo och Sjöbo kommuns folkhälsostrateg. Löpande skickades projektgruppen ut information om parkens färdigställande och aktiviteter. Till ovanstående organisationer men också till

socialpsykiatri i Sjöbo och lokalpressen, som höll allmänheten informerad genom en rad inspirerande artiklar.

Slutligen arrangerade man en invigning med fika och musikunderhållning.

Resultat

Projektet stärkte Solvalla Bygdegårds roll som mötesplats, kulturarena och folkhälsoinspiratör och parken kunde börja hålla öppet för alla, året om. Invånarna i området fick ökade möjligheter till att förbättra sin hälsa, oavsett ålder, bakgrund, ekonomi, funktionsvariation etcetera. Fysiska möten mellan generationer och kulturer ökade. Eftersom pandemin medförde ett ökat behov av mötesplatser utomhus fick Solvalla lite extra draghjälp. Projektet bidrog även till fler aktiviteter i parken och till att öka besökarnas kunskaper om naturen och allemansrätten.

Solvalla var redan innan projektet prisbelönade som en av Sveriges mest tillgängliga bygdegårdar. Efter projektet är även utemiljöerna tillgängliga och Solvalla fortsätter att inspirera andra bygdegårdar i Sverige.

Grillplats med sittplatser vid Solvalla Bygdegård. Foto: Arne Axelsson

Startplatsen vid en av Sjöbo Oras cykelleder. Foto: Julia Falkman

LEDBASERAD TURISM OCH FRITID – MOUNTAINBIKELEDER

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-155
Projektnamn i ansökan	Hållbar tillväxt genom ledbaserad turism och fritid – mountainbikeleder i Fyledalen och Snogeholm
Projektägare	Insamlingsstiftelsen Skånsk MTB Utveckling
Samarbetspartners	Region Skåne, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun, cykelklubbarna Österlens MTB CK, Vinco CK, Team Roslin och CK Agriplan, Smedstorps byalag, Friluftsrådet Sjöbo och Blentarp-Sövde, Äventyrscampen i Sövde samt markägare
Projektperiod	2017-03 – 2022-10
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.skanskmntbutveckling.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-03-01
Urvalskriterier	272 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet ligger helt i linje med vår lokala utvecklingsstrategi med insatser som bidrar till ökad tillväxt inom besöksnäringen samt nya fritidsaktiviteter på landsbygden. Nyttan med projektet tillfaller privatpersoner såväl som företag och projektet ökar attraktiviteten för leaderområdet även utanför högsäsong.	

Markarbete vid Sövde med ideella krafter. Foto: Fredric Piper

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	834 716	834 716
Offentligt stöd från LAG	361 129	361 129
Offentligt stöd från Region Skåne	30 000	30 000
Total finansiering	1 225 845	1 225 845
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	240 000	293 820
Ideella resurser	370 000	692 500
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	3	13
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	5	7
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	5	5
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	5	6
Skapade företag	1	0
Antal nyskapade arbetstillfällen	0,5	0
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsäsong	1	1
Tillgänglighetsprojekt	1	1
Organisationer som får stöd	1	3
<i>Insatsområde 3: Naturvården och grön och blå tillväxt</i>		
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	1	1

Allt fler har hittat en väg till cyklingen och vi ser ett ökat intresse framför allt bland barn, ungdomar och familjer.

Om projektet

Tidigare fanns inga speciellt framtagna stigar eller leder för mountainbikecykling i sydöstra Skåne. Samtidigt ökade cyklingen på vandringsleder och motionsspår. Detta projekt ville därför ta fram en infrastruktur av stigar och leder för den ökande målgruppen av cyklister. Syftet var att skapa kvalitetssäkrade mountainbikeleder i sydöstra Skåne. Bidra till en attraktiv och hälsofrämjande bygd att bo i. Öka turismen och förlänga turistsäsongen. Det långsiktiga målet var att inom tio år kunna generera minst 50 000 årliga besökare till området tack vare bra leder.

Aktiviteter

Projektledaren drev hela arbetet med utvecklingen av lederna. I samtal med olika intressenter och vid formella samråd. Genom framtagning av arbetsplaner och ansökningar om tillstånd. Genom mobilisering av ideella arbetsgrupper och slutligen genom själva genomförandet med utmärkning, röjning och grävning samt skyltning och ledmarkering.

När alla leder var klara sammanställdes dessa i en ledkarta som distribuerades till samtliga knutpunkter och turistbyråer i området. Lederna lades även upp i appen Mountainbike United™ och på projektägarens webbplats.

Resultat

Projektet skapade 15 nya leder fördelade vid fyra olika knutpunkter. Totalt anlades 40 kilometer skyltad cykelled i Smedstorp, Sjöbo Ora, Salsbjers udde, Ystads sandskog och på Äventyrscampen i Sövde.

Projektet bidrog till ökad tillgänglighet till naturen. Till en ökad spontan och organiserad cykling och till ett utökad föreningsliv. Till fler besök av cyklister från andra delar av landet och från Tyskland och Danmark. Projektet bidrog också till färre intressekonflikterna mellan olika friluftsgupper såsom vandrare, ryttare, jägare eller fågelskådare och markägare. Tack vare lederna kan området marknadsföras som en cykelvänlig plats och besöksnäringen har möjlighet att paketera erbjudanden kring stigcykling på ett hållbart sätt.

Projektet lever vidare i projektägarens förvaltning, som är huvudman för spåren. Men också genom nätverket MTB Skåne och genom fyra lokala arbetslag som arbetar vidare med underhåll och utveckling av lederna.

En ung influencer vid sin häst. Friidrottsskola i Ystad. Foto: Andreas Thell/Margareta Olsson

LA SOURCE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-422 / 2019-427
Projektnamn i ansökan	La Source / La Source - Paraply
Projektägare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Tjänstepersoner och föreningar som arbetar med målgruppen unga i Simrishamns, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun
Projektperiod	2019-10 – 2022-11
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.leadersydostraskane.se/for-unga
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-03-27
Urvalskriterier	242/274 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att ta vara på ungas engagemang och drivkraft genom att utbilda och stötta unga i att driva delprojekt bidrar till att ungas delaktighet och påverkansmöjlighet ökar och att unga inkluderas i utvecklingen av området. Projektet bidrar också till att öka kvalitén och utbudet av fritidsaktiviteter i området genom de delprojekt som genomförs. Projektet går väl i linje med den lokala utvecklingsstrategin och uppfyller indikatorer inom såväl delmål 2.3 Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar som delmål 2.4 Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur- kultur- och fritidsaktiviteter.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 272 471	1 084 844
Offentligt stöd från LAG	626 739	538 824
Total finansiering	1 899 210	1 623 668
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	640 000	579 700
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Arrangerade utbildningar	5	5
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	95	116
Unga och nya svenskar som drivit projekt	35	62
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	24	25
Nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Deltagare inom målgruppen för nya svenskar	20	0
Unga deltagare i projekt	360	1 200
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsåsong	1	1
Företag som får stöd	3	0
Organisationer som får stöd	9	10

Det roligaste var att se sin idé bli till verklighet! Det var så coolt att skapa något för unga i Ystad. Det blev inte bara en utställning men ett häng för unga, vilket jag tyckte var skitcoolt!

Melanie Hall, Projektledare för JEANNE

Om projektet

La Source riktade sig till unga mellan 13 och 25 år och projektets syfte var att synliggöra och stötta ungas initiativ och möjlighet till att påverka sin vardag och fritid. Genom La Source gavs unga i kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad möjlighet att söka upp till 25 000 kr i stöd för att förverkliga en projektidé som de drömde om att genomföra.

Det överordnade målet med projektet var att ta tillvara på ungas engagemang och låta dem skapa egna delprojekt för att på så sätt känna sig delaktiga i utvecklingen av platsen som de bor på.

Aktiviteter

En ungdomscoach anställdes för att hjälpa ungdomarna. Ungdomscoachen höll löpande i projektutbildningar för de unga, som dels fick lära sig mer om EU och om vart pengarna kom ifrån, men också om projektledning.

En ungdomsstyrelse (U-LAG) med åtta ledamöter rekryterades och utbildades. U-LAG hade till uppgift att inspirera och stödja andra ungdomar som ville genomföra sina projektidéer samt att ta beslut om vilka delprojekt som skulle beviljas pengar.

Möjligheterna med La Source marknadsfördes via besök på skolor, i kontakt med föreningar och ungdomsorganisationer samt genom spridning av marknadsföringsmaterial och information via sociala medier.

Pandemin påverkade tyvärr projektet negativt. Dels då det var svårare att nå ut, men också eftersom de unga arrangörerna var tvungna att förhålla sig till restriktionerna som fanns, och som ständigt förändrades. Därför förlängdes projektet med 12 månader.

Resultat

U-LAG behandlade 24 projektansökningar varav 15 delprojekt beviljades och genomfördes.

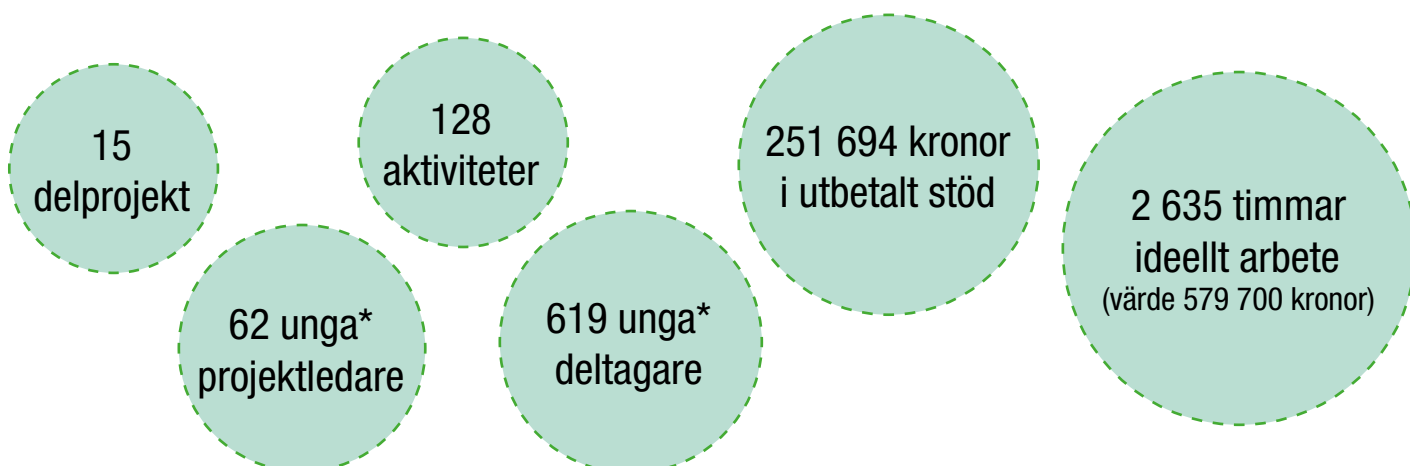
Sammanlagt genomförde 62 unga projektledare 128 aktiviteter som besöktes av 619 personer.

Totalt sett kostade de 15 delprojekten 251 694 kronor. Projekten resulterade i 2 635 ideella timmar till ett värde på 597 700 kronor.

La Source fick mycket uppmärksamhet i media, framför allt dess delprojekt. Delprojektet Unga influencers på landsbygden fick absolut mest uppmärksamhet, också nationellt. Det omtalades på både TV4 Nyhetsmorgon och i Aftonbladet.

Samtliga 15 delprojekt presenteras närmre i en separat broschyr.

Resultaten nedan är en sammanställning från samtliga delprojekt i La Source. *Avser personer under 25 år.

Projektledarna för Kulturnavet Österlen Susan Bolgar och Anna-Carin Ugglå. Foto: Torun Börzt

KULTURNAVET ÖSTERLEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-962
Projekt namn i ansökan	Kulturnavet Österlen – strategi, nätverksbyggande och service
Projektägare	Stockholms Kulturstrategi Konsult AB
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Region Skåne
Projektperiod	2020-05 – 2022-10
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.kulturnavetosterlen.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-04-23
Urvalskriterier	297
Styrelsens motivering: LAG anser att den här typen av projekt behövs i Ystad och på Österlen, som ju ibland kallas för kulturens vagg. Detta är ett intressant projekt, med en genomarbetad ansökan, som sätter fingret på de utmaningar som kulturnäringsen har, med dess kulturarbetare och ensamföretagare. Projektet tros också kunna bidra till en utveckling även av andra näringar.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 037 713	1 035 809
Offentligt stöd från LAG	511 112	511 112
Privat finansiering	0	1 903
Total finansiering	1 548 825	1 548 824
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	434 250	592 620
Ideella resurser	48 000	48 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	16	16
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Skapade företag	3	1
Nyskapade arbetstillfällen	2	0,5
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsäsong	1	0
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Företag som får stöd	5	25
Organisationer som får stöd	10	4
Nya produkter och tjänster	6	7

Stöd till professionella kulturutövare på Österlen som en näringsverksamhet och som en viktig utvecklingsfaktor för området.

Om projektet

På Österlen finns en ovanligt hög andel professionella kulturaktörer. Sökande såg dessa aktörers behov av samverkan, synliggörande och eventuell service. De såg också en möjlighet att utveckla det lokala kultur- och näringslivet. Kulturnavet Österlen gick ut på att ta fram en modell för strategisk utveckling av kulturlivet på Österlen. Målet var att bilda en organisation som kunde övergå i kultursektorns ägo efter projekttiden.

Aktiviteter

Projektledarna har under två år byggt upp en organisation i samverkan med medverkande kulturaktörer. De har bland annat byggt nätverk, skapat mötesplatser, initierat samarbeten, erbjudit coachning, utbildat och lyft frågan kring kulturella och kreativa näringar.

Projektet inleddes med tre uppstartsmöten och en kartläggning av kulturaktörerna i området. Därefter följde enkätundersökningar och djupintervjuer kring frågor om förutsättningar, behov och önskemål bland Österlens kulturaktörer. Även kommunala och regionala tjänstepersoner intervjuades. Denna nulägesbeskrivning presenterades i rapporten "Leva för och av kultur på Österlen" som därefter var utgångspunkten för det fortsatta arbetet.

Projektledarna förde en regelbunden dialog med nyckelpersoner i offentlig sektor, på både kommunal och regional nivå, för att informera om kulturaktörernas behov och önskemål och för att synliggöra Österlen som ett utmärkt område för en satsning på kulturella och kreativa näringar (KKN).

En interaktiv webbplats för registrerade medlemmarna lanserades, synlig även för potentiella uppdragsgivare. Med medlemskapet följde också nyhetsbrev och inbjudningar samt möjlighet till fortbildning och rabatt hos lokala företag.

Resultat

Kulturnavet Österlen byggde upp ett stort och uppskattat nätverk för kulturella och kreativa näringar i kommunerna Simrishamn, Tomelilla och Ystad. Nätverket bildade efter projektets slut en ideell förening, Nätverket Kulturnavet Österlen, som tagit över arbetet.

Projektet ledde till fler samarbeten mellan kulturaktörer, men också mellan förvaltningarna i de deltagande kommunerna. Projektet bidrog också till inspiration och förmedling av erfarenheter och kontaktnät inför skapandet av Kulturcentrum i Tomelilla. Deltagarna fick nya kunskaper och områdets marknadsföring kring den kulturella sektorn ökade.

Rapporten "Leva för och av kultur på Österlen" som togs fram i projektet.

God stämning i Hammenhög när projektledare Peggy Dicksdotter Hermansson bjuder på mellanmål och delar ut foldrar med ytterligare tips. Foto: Julia Falkman

FIKA FÖR LIVET!

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-2693
Projektname i ansökan	Fika för livet! En lättsam föreläsning för seniorer om hälsa och lustfyllda måltider för ett gott liv
Projektägare	Offentlig Måltid i Sverige AB
Samarbetspartners	PRO, SPF, SKPF, Svenska kyrkan, Simrishamns, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun
Projektperiod	2019-11 – 2023-10
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.offentligmaltid.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-08-28
Urvalskriterier	164 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet bidrar till långsiktiga vinster genom ökat fokus på målgruppen. Projektet kan också bidra till hälsoeffekter och en samhällsekonomisk vinst.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 000	199 269
Privat medfinansiering	189 636	188 942
Total finansiering	389 636	388 211
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	63 600	89 760
Ideella resurser	60 000	37 500
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	22	26
Arrangerade utbildningar	20	13
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	415	411
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Arrangerade utbildningar	20	12
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	415	403
Nyskapade arbetstillfällen	0,25	0,25
Företag som får stöd	1	1
Nya produkter och tjänster	1	1

Fika för livet!

En lättsam och lustfylld föreläsningsserie om mat och hälsa för seniorer – för lustfyllda måltider till ett gott liv.

Om projektet

Peggy Dicksdotter Hermansson, initiativtagare och projektägare, ville genom detta projekt höja kunskapen kring mat och hälsa bland den äldre befolkningen i leaderområdet för att mota den undernäringproblematik som tyvärr finns bland många seniorer. En problematik som inte bara innebär personligt lidande och påfrestningar för anhöriga, men som också kräver onödiga resurser från vård och omsorg och innebär omfattande samhällsekonomiska kostnader.

Aktiviteter

Projektägaren började med att ta fram en rolig och inspirerande föreläsning, med grund i Livsmedelsverkets kostråd för personer över 65 år. En viktig faktor för hög närvaro var att bjuda på olika tips på mellanmål och göra föreläsningen till en social sammankomst.

Dessvärre fick därefter projektet förlängas, flera gånger, på grund av pågående pandemi. Men när det var fritt fram att träffas igen så påbörjades marknadsföringen av föreläsningen genom affischering, sociala medier och i lokalpressen.

De aktörer som nappade på erbjudandet och bjöd in föreläsaren var:

- Svenska kyrkans församlingar i Brösarp-Tranås, Borrby, Gärsnäs, Löderup, Lövestad, Onslunda, Simrishamn, Sjöbo, Stora Köpinge, Tomelillabygden och Östra Vemmerlöv.
- SPF Seniorerna i Blentarp, Röglå, Smedstorp, Tomelilla och Östra Färs.
- PRO i Hammenhög, Onslunda, Sjöbo och Skillinge.
- SKPF Pensionärerna i Ystad.
- Dagcentraler eller mötesplatser för äldre som Rosenberg och Skeppet i Simrishamns kommun, Kärnan i Sjöbo kommun, Café Kryddan och Kärnan i Tomelilla kommun samt Göken och Väderleken i Ystads kommun.

Resultat

Tack vare projektet har över 800 personer fått tillgång till verktyg som kan bidra till förbättrad hälsa, men också en ökad livskvalitet och bibehållen självständighet, bland våra äldre.

Informationen och budskapet har även spridits genom reportage i tidningen och genom utdelning av Livsmedelsverkets foldrar till en långt större grupp än deltagarna på föreläsningarna. Personal inom äldreomsorgen har fått förhöjda kunskaper kring hållbara måltider och ett bättre resursutnyttjande.

Efterfrågan av fortsatta föreläsningar som finns kvar även efter projektets slut får ses som ett mycket gott betyg.

Mellanmålstips. Foto: Peggy Dicksdotter Hermansson

Filmspelning på Hålldala Ranch med dess ägare Mats och Inger Larsson. Foto: Cecilia Henrikson

HÅLLBART HÄSTFÖRETAGANDE I SYDÖSTRA SKÅNE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-3721
Projektnamn i ansökan	Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Skånes Ridsportförbund, Region Skåne, Föreningen Hästrundan, Hästen i Skåne, LRF, Hushållningssällskapet, Häst i Sydost och Equi Tours
Projektperiod	2019-02 – 2021-01
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.destinationhast.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-11-26
Urvalskriterier	351 poäng
Styrelsens motivering: Styrelsen anser att en utvecklande hästnäring med företagsfokus bidrar till en attraktiv och konkurrenskraftig landsbygd. Projektet bidrar till att uppnå detta genom att ta ett bredare grepp om hästnäringen och kompetenshöjande åtgärder för företag och entreprenörer.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 005 000	1 004 805
Offentligt stöd från LAG	495 000	494 904
Total finansiering	1 500 000	1 499 709
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	450 000	600 820
INDIKATORER		Förväntat målvärde
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Arrangerade utbildningar	4	3
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	90	151
Nyskapade arbetstillfällen	3	17
Företag som får stöd	30	61
Organisationer som får stöd	4	11
Nya produkter och tjänster	5	15
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Nystartade företag (små och medelstora företag)	4	8

Projektledarna Pernilla Colhag och Cecilia Henrikson berättar om projektet på Skånsk Hästnäringdag i Sjöbo. Foto: Julia Falkman

En vassare hästnäring bidrar till en hållbar tillväxt i sydöstra Skåne med fler arbetstillfällen, fler bofasta, fler året-runt-besökare och ett större utbud av fritidsaktiviteter.

Om projektet

Syftet med detta projekt, som var en fortsättning på le-aderprojektet *Destination Hästturism Sydöstra Skåne*, var att få flera mindre företag och hobbyföretag att växa, bli affärsmässiga och mer lönsamma. Det tidigare projektet fokuserade på turistföretagare inom hästnäringen, men i detta projekt var alla företagare som på något sätt kan locka hit hästintresserade inkluderade. Målet var att stärka hästnäringen som helhet och att öka utbudet och kvalitén på tjänster till och för hästar och dess ägare, under hela året.

Aktiviteter

Projektet inleddes med en uppstartsträff där hästaktörer bjöds in för att inventera behovet av kunskap och stöd. Utifrån detta tog man fram en plan för utbildningar, nätverksträffar och coachning, bland annat på teman som bed & box, samarbete och ökad lönsamhet, hästjuridik samt hållbarhet, företagande och ekonomi. Pandemin gjorde att man under 2020 tyvärr fick ställa in ett par träffar och i stället genomföra mer individuell coachning. I den individuella coachingen efterfrågade aktörerna stöd bland annat kring digitala medier, marknadsföring, priskalkylering och paketering.

För att marknadsföra regionen på ett positivt och resurseffektivt sätt lät man producera en 20 minuter lång film där tittaren får möta hästprofiler och hästföretagare i regionen som berättar om varför de valt just sydöstra Skåne som sin plats i hästlivet och varför man ska söka sig hit både för semester och boende. Projektets slutseminarie genomfördes digitalt i november 2020 då man också hade premiär för filmen.

Resultat

Projektet bidrog till en gemenskap och ett starkt nätverk inom hästnäringen i sydöstra Skåne. Nya samarbeten över gränserna utvecklades, även kring anläggningar och tjänst- och produktpaketering. Genom kontinuerligt marknadsföringsarbete, Hästrundans dragningskraft och uppmärksamhet samt med filmens hjälp stärktes regionens position som en tydlig hästdestination ytterligare.

Både kvalitet och utbud ökade generellt med hjälp av kompetensutveckling och coachning. Paket av produkter, tjänster och naturupplevelser skapades och såldes genom återförsäljare och researrangörer. Deltagande företag förbättrade sin närvaro på nätet och fick bättre koll på sin digitala helhet. De fick dessutom en bättre kunskap i företagandet med rätt prissättning samt bra merförsäljning och bredd.

Ridtur vid Hallamölla Gärd. Foto: Cecilia Henrikson

Introduktion med ny arbetskraft på Skillinge Emalj. Foto: Rebecca Wallin

FRÅN SFI TILL ARBETE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-313
Projektnamn i ansökan	Från SFI till arbete – utbildning, matchning och coachning
Projektägare	Föreningen Talenterna
Samarbetspartners	Hyllie Park Folkhögskola, Skillinge Missionshus, Skillinge Företagarförening, Hushållningssällskapet, Lantbrukarnas Riksförbund
Projektperiod	2018-08 – 2020-08
Fond	Socialfonden
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.talenterna.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-03-19
Urvalskriterier	300 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet ligger helt i linje med vår lokala utvecklingsstrategi då insatserna bidrar till inkludering som i sin tur leder till ökad social hållbarhet i samhället samt förhöjd livskvalitet för deltagarna. Projektets kompetenshöjande åtgärder ökar deltagarnas chanser till arbete.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 788 298	1 788 298
Offentligt stöd från LAG	503 763	504 801
Övrigt offentligt stöd	377 040	376 002
Total finansiering	2 669 101	2 669 101
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	762 300	358 985
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Organisationer som får stöd	2	1
Deltagare i projekt	60	60
Arbetslösa deltagare och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagare, efter avslutad åtgärd	17	69
Insatser som bidrar till ökat antal invånare med eftergymnasial utbildning	2	2
Arrangerade utbildningar	12	12
Anställda, inkl. egenföretagare, med förbättrad arbetsmarknadssituation	34	36
Deltagare inom målgrupper för nya svenskar	40	40
Unga deltagare i projekt	20	22
Projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

Undervisning med Helena Ström. Foto: Rebecca Wallin

Eftersom det på 80- och 90-talet var stora ekonomiska problem i Syrien har många därifrån två eller flera yrkestitlar. Det finns till exempel personer som går att anställa som både ekonom och som målare. Det är ju guld värt för ett litet eller mellanstort företag.

Om projektet

Syftet var att få fler nyanlända i arbete samt att hjälpa arbetsgivare i sydöstra Skåne att rekrytera ny personal. Statistik visar på att många i Sverige får arbete genom relationer och kontaktnätverk, vilket de nyanlända ofta saknar. Därför ville man genom projektet vara en förtroendeingivande länk mellan nyanlända och arbetsgivare för att möjliggöra matchningar som kanske annars aldrig hade ägt rum.

Aktiviteter

120 nyanlända intervjuades och kartlades vad gäller utbildning, språk, intressen, tidigare arbetslivserfarenheter och personliga mål. Samtliga erbjöds utbildningsdagar om hur det är att arbeta i Sverige; att tänka på vid en anställningsintervju, svensk arbetsrätt, samspel mellan chef och medarbetare, sociala koder och kulturskillnader, kommunikation på en arbetsplats osv. Deltagarna hade också tillgång till språkcaféer två gånger i veckan där 10-15 volontärer fanns på plats för att samtala, men också för att rollspela inför kommande anställningsintervjuer.

Parallellt kontaktade projektledarna lokala arbetsgivare och gjorde cirka 100 företagsbesök där man berättade om projektet och möjliga arbetstagare. Man arrangerade även större luncher där företagare och nyanlända kunde träffas.

Vid matchning fick de nyanlända stöd inför, och om de så önskade även under, anställningsintervjun. Projektledarna hjälpte dem att gå igenom anställningsavtalet och med att kontakta Arbetsförmedlingen i de fall arbetsgivaren hade möjlighet att få ekonomiskt stöd. Vid en anställning gjorde man regelbundna uppföljningar med både arbetsgivare och nyanställd för att minimera risken för missförstånd och komplikationer.

Resultat

Under projekttiden fick 69 nyanlända ett arbete varav 17 fick en tillsvidareanställning och övriga fick återkommande säsongsanställningar. Många av anställningarna föregicks av praktik, som också möjliggjordes tack vare projektet. Tre nyanlända fick stöd med att starta eget företag och 21 valde att börja studera efter vägledande coachning med projektledarna. Man hjälpte även nyanlända ungdomar under 18 år att få ett sommarjobb.

En nyanländ person som får ett arbete gör skillnad för fler än sig själv. Även arbetstagarens familj, vänner och släkt påverkas positivt, det ger hopp till andra nyanlända och påskyndar integrationen i samhället i stort. Deltagare som fick ett arbete tack vare projektet vittnade alla om en ökad glädje och självkänsla samt en tillfredsställelse över att kunna försörja sig själv och sin familj.

Tack vare projektet, vilket kunde användas som referensuppdrag, skrev Talenterna efter projektets slut ett avtal med Arbetsförmedlingen om att bedriva tjänsten Stöd och Matchning. Projektets lärdomar har utvecklats och idag finns etablerad verksamhet och avtal med Arbetsförmedlingen i Simrishamn, Malmö och Kristianstad.

Magasinet "Talenterna" hjälpte till att sprida möjligheterna med projektet.

Provtagning med Leonor Lavröd Sologuren, marinbiolog och legitimerad lärare. Foto: Julia Falkman

MARINPEDAGOGISK VERKSAMHET

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-6586
Projektnamn i ansökan	Marinpedagogisk verksamhet (MPV) i Ystads kommun
Projektägare	Ystads kommun
Samarbetspartners	Marint kunskapscenter i Malmö, P-dyk AB, SCSC – Swedish coast and sea center, Ystadortens Fiskevårds- och Sportfiskeförening, Lunds universitet, Göteborgs universitet, leaderprojektet Österlens sköna vattendrag
Projektperiod	2017-08 – 2019-05
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvården och grön och blå tillväxt
Information	www.ystad.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-03-01
Urvalskriterier	213 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet ligger helt i linje med vår lokala utvecklingsstrategi med insatser som bidrar till en ökad kunskap och ett ökat intresse för hållbarhetsfrågor och människans påverkan på havet hos barn och unga. Projektet skapar förutsättningar för ett mer hållbart samhälle. Projektet skapar dessutom ett arbetstillfälle.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 093 641	1 073 674
Offentligt stöd från LAG	455 663	447 349
Offentligt stöd från Ystads kommun	82 996	81 475
Total finansiering	1 632 300	1 602 498
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	333 900	249 440
Ideella resurser	180 000	162 900
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 3: Naturvården och grön och blå tillväxt</i>		
Tillgänglighetsprojekt	1	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	15	20
Samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Arrangerade utbildningar	120	161
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	2 400	3 667
Nyskapande arbetstillfällen	1	1

Detaljer från den marinpedagogiska verksamhetens lärmiljö vid Marinan i Ystad. Foto: Julia Falkman

Elever som kanske inte alltid tycks vara så engagerade i skolan vaknar till liv när de kommer hit. Det blir oftast roligare när det är praktiskt arbete, men det visar också på platsens betydelse för lärandet.

Om projektet

Syftet var att etablera en marinpedagogisk verksamhet med havsnära aktiviteter i Ystad för att öka intresset för en hållbar utveckling av Östersjön bland barn och unga.

Aktiviteter

Projektet tog fram pedagogiska program och skapade kreativa, stimulerande och utmanande lärmiljöer. De pedagogiska programmen handlade om allt ifrån Östersjöns växt- och djurarter, vattnets kretslopp och kusterosion till vad som händer med nederbörden och vad det innebär att vara sportfiskare eller att arbeta som marinbiolog. Genom ett samarbete med Lunds och Göteborgs universitet kunde elevernas provtagningar även användas i forskningssyfte. Parallellt erbjöds samtliga pedagoger i Ystads kommun separat fortbildning i de olika programmen.

Resultat

Under projekttiden deltog cirka 3 200 barn och elever från förskola till gymnasium i någon av de åldersanpassade aktiviteterna. Även klasser från Sjöbo och Simrishamn var inbjudna att delta i programmen och en sommarlovsverksamhet, öppen för alla, lockade totalt 250 deltagare i alla åldrar.

Projektet uppnådde sitt mål – att skapa en verksamhet där barn, unga och pedagoger kan följa havets och strandens olika skeenden på plats. Genom de pedagogiska aktiviteterna ökade man intresset, förståelsen och kunskapen för livet i Östersjön och de ekosystemtjänster vi får från havet. Tack vare projektet fick deltagarna en ökad miljömedvetenhet och en förståelse för vikten av sin egen roll och betydelse för en hållbar utveckling.

Projektet övergick i en permanent verksamhet i Ystads kommun efter beslut i kommunfullmäktige.

Utomhusaktiviteter vid Marinan i Ystad. Foto: Marinpedagogisk verksamhet

Jätteloka är storväxt och kan bilda mycket stora bestånd. Foto: Förstudie samverkan invasiva arter

FÖRSTUDIE SAMVERKAN INVASIVA ARTER

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-822
Projektnamn i ansökan	Förstudie samverkan invasiva arter
Projektägare	Ystads kommun
Samarbetspartners	Sjöbo, Tomelilla och Simrishamns kommuner, Länsstyrelsen Skåne, Naturvårdsverket, SLU, Lunds botaniska förening, Sysav, LRF, Högstad & Christinehof Förvaltnings AB samt lokala byalag, vattenråd och naturskyddsföreningar
Projektperiod	2018-09 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.ystad.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-06-19
Urvalskriterier	341 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att det är ett innovativt samarbetsprojekt som tar tag i en högaktuell problematik. Projektet gynnar både människor och miljö samt bidrar till en hållbar utveckling.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	260 444	226 126
Offentligt stöd från LAG	128 278	111 375
Total finansiering	388 722	337 501
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	96 800	83 380
Ideella resurser	2 000	4 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Miljöprojekt	1	1
Insatser som gynnar biologisk mångfald	1	1
Samarbeten med universitet/högskolor	1	2
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	120	290

Studiebesök i Helsingborg med arbetsgruppen. Foto: Erik Rosenblad

Det anses mycket positivt att kommunerna genom projektet tagit itu med frågan kring invasiva främmande arter, något som efterfrågats under en lång tid.

Om projektet

Syftet var att ta fram ett strategiförslag för hur de fyra kommunerna i sydöstra Skåne skulle kunna samverka för att hantera etablerade invasiva främmande arter i området.

Aktiviteter

Projektet inleddes med en kunskapsinsamling rörande hantering och strategier kring problematiken med invasiva arter. Man knöt kontakter med ekologer och forskare och tog reda på hur man arbetar med frågan i Sverige, Europa och världen. Projektgruppen, som bestod av projektledare, kommunekologer och/eller hållbarhetsstrateger från samtliga kommuner träffades regelbundet, och hade även möten med sakkunniga från Sveriges lantbruksuniversitet, Länsstyrelsen Skåne, Skogsstyrelsen och LRF. Parkavdelningarna i de medverkande kommunerna var också involverade och aktiva i projektet. Under projektet besökte man en rad markägare och lantbrukare och det genomfördes också informations- och dialogmöten med allmänhet och markägare där projektledaren svarade på frågor och samlade in tips om olika fynd.

Projektet agerade även referens och ”bollplank” vid Naturvårdsverkets framtagande av ett så kallat handläggarstöd, ett digitalt verktyg som samlar fynd, bekämpningsinsatser och information om invasiva arter på en och samma plats.

Resultat

Projektet resulterade i ett framtaget strategiförslag som, förutom ansvarsfördelning och fokusarter, beskriver ett antal åtgärder som projektkommunerna kan och bör genomföra för att fördjupa samverkan sinsemellan och med andra aktörer för att kunna hantera utmaningen med invasiva främmande arter. Kommunerna fick efter projektet stöd från den statliga Lokala Naturvårdssatsningen, LONA, för att kunna fortsätta den gemensamma kraftsamlingen. Projektet skapade medvetenhet och ett ökat intresse i frågan och nådde ut genom ett tiotal tidningsartiklar samt framträdanden i både radio och tv.

Ystads kommunekolog ute på fältbesök vid Nybroån. Foto: Erik Rosenblad

Exkursion vid Tommarpsån med projektet och Sportfiskarna. Foto: Valentina Zülsdorff

ÖSTERLENS SKÖNA VATTENDRAG

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-206
Projektnamn i ansökan	Österlens sköna vattendrag
Projektägare	Tomelilla kommun
Samarbetspartners	Österlens vattenråd, Vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån, Österlens naturskyddsförening, Naturskyddsföreningen i Tomelilla, Ystads naturskyddsförening, Naturskyddsförening Kristianstad Bromölla, Färs naturskyddsförening, Ystadortens fiskevårds- och sportfiskeförening, Kabusa och Skönadals fiskevårdsförening, LRF, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad samt kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla, Ystad, Hörby och Kristianstad
Projektperiod	2018-03 – 2021-03
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.osterlensvattenrad.se www.nybro-kabusa.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-06-07
Urvalskriterier	384 poäng
Styrelsens motivering: Styrelsen anser att projektet bidrar till långsiktiga och hållbara åtgärder som kan skapa förutsättningar för förbättrad vattenkvalitet i området, ett hållbart kretsloppstänkande samt en ökad medvetenhet och ett intresse kring vattenfrågor.	

Foto: Sara Håkansson

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 006 320	835 418
Offentligt stöd från LAG	495 650	411 475
Total finansiering	1 501 970	1 246 893
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	916 520	823 460
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Miljöprojekt	1	1
Insatser som gynnar biologisk mångfald	2	2
Samarbeten med universitet/högskolor	2	8
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	6	24
Arrangerade utbildningar	16	28
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	160	1642

Med ökad kännedom om åarna och vad som har betydelse för livet i och intill vattnet, kan vattenråden bidra till att bevara åarnas ekologiska värden och förbättra vattenkvalitén genom att samordna åtgärder.

Om projektet

Syftet med detta projekt, som initierades av två vattenråd, var att förbättra och förstärka arbetet kring vattenfrågor. Med aktörer från såväl vattenråden och naturskyddsföreningar som fiskevårdsföreningar och kommuner genomförde man aktiviteter för att främja den biologiska mångfalden och skapa ett större intresse och engagemang kring vattenmiljöerna i sydöstra Skåne.

Aktiviteter

I projektet arrangerades informationsträffar om samtliga vattendrag samt flertalet vandringar, studiebesök, studiecirklar och aktiviteter för barn och unga såsom vattenverkstad, vattensafari och skräpplockardag. Över 1600 personer deltog i någon av projektets alla 150 aktiviteter.

Under pandemin ställde man om och möten hölls digitalt och aktiviteter för allmänheten och skolor genomfördes i mindre grupper utomhus. Fler än väntat tycktes dock uppskatta att träffas ute i naturen och antalet deltagare sköt i höjden. I stället för en slutkonferens lät vattenråden trycka upp en informationsfolder om vattenråden som samverkansorgan och bjöd in till vandringar längs med alla åar i området. Hembygdsföreningar, byalag, naturskyddsföreningar och andra intresserade hade givande möten och diskussioner när de träffades ute vid vattendragen.

Flertalet universitet och högskolor var involverade i projektet och gav sitt stöd genom avsatt tid, kunskap och information samt producerade ett flertal rapporter. Tillammans med Österlens folkhögskola gjorde man en konstutställning: Ringar på vattnet – Från Österlen till Östersjön som visades på konsthallen i Tomelilla och på Marint Centrum i Simrishamn.

I slutet av projektet anställdes en åtgärdssamordnare för att jobba vidare med vattendragen i sydöstra Skåne.

Resultat

Österlens sköna vattendrag resulterade i ett långsiktigt nätverk och samarbete för vattenvård som sträcker sig över kommungränserna. Erfarenhetsutbytet mellan naturskyddsföreningar, fiskevårdsföreningar och LRF inom projektet ledde till konkreta insatser för bättre vatten. Universitet, högskolor och naturskolor bidrog med avsatt tid och kunskap om vatten – allt för att öka medvetenheten om naturens värden.

Projektet bidrog också till en ökad medvetenhet kring vattenfrågor samt förankring av vattenråden som en viktig samverkansplattform i arbetet med åarna. Projektet ledde till ett ökat intresse och fler aktiviteter med fokus på vatten i olika verksamheter och en lista med åtgärder för att förbättra vattenkvalitén och öka den biologiska mångfalden kopplat till vattenmiljöerna.

Projektet arrangerade cirka 150 aktiviteter med sammanlagt fler än 1600 deltagare, här exkursion med barn. Foto: Valentina Zülsdorff

Naturgräs ger mindre skador och en bättre spelkvalité för fotbollsspelare än vad konstgräs gör. Foto: Lunnarps BK

FÖRSTUDIE HÅLLBARA GRÄSYTOR FÖR SPORT OCH FRITID

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-3578
Projekt namn i ansökan	Förstudie för Pilotprojekt "Hållbara gräsytor för sport och fritid/Sustainable Arena Grass (SAG)"
Projektägare	Lunnarps Bollklubb
Samarbetspartners	Skånefrö AB, Österlenmejeriet (Danone), Tomelilla kommun, Ångpanneföreningen (AFRY), UBA Glas & Fasad, Scanlight System, Dematek, Heliospectra, Research Institutes of Sweden (RISE), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Gia Global Incentives Advisor Sweden (GIA), VD-stödet, Temahallen, Arkitekt Per-Olof Kippel, Växjö kommun (Tipshallen), Serneke Group, Ottossons smide Staffanstorps, Greenworks, Trafikverket, Horizontalborr och Svenska Fotbollförbundet.
Projektperiod	2019-12 – 2021-07
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.lunnarpsbk.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-11-27
Urvalskriterier	365 poäng
Styrelsens motivering: LAG-styrelsen anser att projektet är innovativt och inspirerande genom att skapa hållbara gräsytor som kan nyttjas vid många olika typer av evenemang och av många olika branscher. Projektet kan även bidra till en stor miljövinst.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	362 261	307 954
Offentligt stöd från LAG	178 427	151 678
Total finansiering	540 688	459 632
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	200 000	361 025
Ideella resurser	75 000	0
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Företag som får stöd	2	0
Organisationer som får stöd	1	1
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Insatser som gynnar biologisk mångfald	0	1
Samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Miljöprojekt	1	1
Insatser med fokus på kretsloppstänkande	1	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	1	1

Går det att ersätta dagens miljöbelastande konstgräsplaner med uppvärmda naturliga gräsytor för användning året runt?

Om projektet

I detta projekt genomförde Lunnarps Bollklubb i samarbete med Österlenmejeriet, Danone och Skånefrö en förstudie som undersökte möjligheten att ersätta konstgräs med naturgräs, företrädesvis för idrottsliga aktiviteter året runt.

Aktiviteter

Genomförandet av förstudien omfattades av tre moment; kartläggning, kostnadsberäkningar och finansieringsmöjligheter samt analys och slutsatser. I kartläggningen tittade man på kapacitetsbehov avseende energi, tekniska energilösningar, bevattnings- och ljus teknik, system för näringstillförsel samt arkitektoniska lösningar. Kostnadsberäkningarna omfattade entreprenad för grundläggning, värme- och bevattningssystem samt gräsbädd. Förstudien, som krävde samverkan och samarbete med idrottsrörelsen, offentlig förvaltning, Forskning och utveckling (FoU) samt näringsliv, sammanställdes slutligen i en skriftlig rapport.

Resultat

Förstudien konstaterar att det är tekniskt och ekonomiskt möjligt att på ett hållbart sätt ersätta miljöbelastande konstgräs med naturgräs för användning året runt utomhus och inomhus på ett sätt som tillgodoser gräsets krav. Även om investeringen för att skapa utomhusmodellen initialt är högre än för konstgräs, uppvägs detta av elimineringen av konstgräsets nuvarande höga miljöbelastning, ökade skaderisker för spelare samt försämrad spelkvalité.

Vidare visar förstudien att det finns ett antal tekniska alternativ att uppföra en hall, eller ett så kallat klimatskal över gräsytan, för att ytterligare förbättra möjligheten att använda naturgräs året runt. Genom att ersätta konstgräsplanen med en naturgräsplan med säkerhetsbädd elimineras helt risken för föroreningar av närliggande natur och vattendrag.

Genom utnyttjande av energiinnehåll i avlopps- och processvatten från närliggande industrianläggning elimineras i stort sett drifts- och energikostnaderna för uppvärmning av naturgräsplanen och ger en hållbar lösning för idrottsutövning året runt.

Förstudien har bidragit till finansieringskunskaper samt ett underlag för att attrahera offentliga och privata finansärer i det fortsatta arbetet med fas två, det vill säga förverkligandet.

Fågelverkstad på Mors dag. Foto: Sara Ericsson

TILLSAMMANS FÖR BIOSFÄROMRÅDE VOMBSJÖSÄNKAN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-1773
Projektnamn i ansökan	Gräsrotsutveckling av biosfären Vombsjösänkan i LEADER Sydöstra Skåne
Projektägare	Coompanion Skåne
Samarbetspartners	Leader Lundaland, Lunds, Eslövs och Sjöbo kommun, Länsstyrelsen Skåne, Visit Mittskåne, ABF Skåne, Lunds Universitet, SLU Alnarp, Malmö Universitet, Kulturdimensionen AB, Forn tillframtid AB, Fokus Grönt AB, Föreningen ARNA, Flyingebygden Tillsammans, Vollsjö Byalag, Färs Härads Rytarförening, FOJAB Arkitekter, Ohmnia - facilitering, utbildning, rådgivning samt flera lokala företag och föreningar
Projektperiod	2019-02 – 2022-10
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Samarbete/Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.coompanion.se/skane
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-09-04
Urvalskriterier	277 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet bidrar till att uppfylla målen i den lokala utvecklingsstrategin genom att kartlägga, synliggöra och stärka områdets sociala, kulturella och ekonomiska värden.	

Mobilisering och workshop.

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 338 702	1 123 654
Offentligt stöd från LAG	659 360	553 440
Total finansiering	1 998 062	1 677 094
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	1 162 040	664 195
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	5	8
Insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	3	2
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter	3	8
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	3	9
Unga deltagare i projekt	20	93
Nyskapade arbetstillfällen	2	1,5
Organisationer som får stöd	1	36
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Insatser som gynnar biologisk mångfald	2	2
Insatser med fokus på kretsloppstänkande	5	4
Tillgänglighetsprojekt	1	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	10	15
Samarbeten med universitet/högskolor	2	4
Arrangerade utbildningar	2	5
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	25	737

Vombsjösänkan är en unik plats i Sverige och världen och har potential att bli ett nytt biosfärområde enligt UNESCOs riktlinjer.

Om projektet

Under 2017-2018 gjorde Sjöbo kommun en förstudie kring förutsättningarna för att skapa ett Unesco biosfärområde i Vombsjösänkan. Detta skapade ett intresse och engagemang i lokalsamhället, men tyvärr så avstannade processen. Detta samarbetsprojekt syftade därför till att ta över arbetet och stötta tillblivelsen av ett nytt biosfärområde i området kring Vombsjösänkan.

Projektet gick ut på att skapa engagemang, mobilisera och förankra processen underifrån bland invånare och verksamheter i området. Projektet jobbade även med den fjärde dimensionen av hållbarhet, den kulturella, och kartlade Vombsjösänkans gemensamma identitet och synliggjorde områdets sociala, kulturella och ekonomiska värden.

Aktiviteter

Trots pandemin lyckades projektet genomföra en mängd aktiviteter med syfte att mobilisera, väcka engagemang och utveckla idéer för ett blivande biosfärområde: workshops och utveckling av projektidéer, "Walk n talks" på olika teman, studiecirkel i Vombsjöakademin, kunskapsseminarier, tematiska studieresor, lokal platsutveckling och rådgivning kring nya affärsidéer.

Några exempel på alla dessa aktiviteter är workshopen "Bygder för de globala målen" som hjälpte byalag att arbeta med hållbar lokal utveckling. Workshopen kring kulturella och kreativa näringar (KKN) på landsbygden som samlade områdets kulturföretagare. En onlinekurs i hållbart

grönt företagande. Studiecirkel kring det miljöhistoriska arkivet i Vombsjösänkan och på temat hållbara trädgårdar. Studieresor till Blekinge Arkipelag biosfärområde och Möns biosfärområde för engagerade invånare och aktörer. En platsutvecklingsprocess i Vollsjö – Vision Vollsjö.

I projektet arrangerades också Sveriges första och enda Biosfärfestival, som numera är ett återkommande evenemang. En festival som utgörs av de aktörer eller organisationer som vill arrangera något för de natur- och kulturintresserade besökarna. Exempelvis guidade vandringar, utställningar, workshops, prova-på-aktiviteter och konserter.

Resultat

Projektet etablerade ett stort gräsrotsengagemang med 859 unika deltagare. Deltagare som tillsammans arbetade mot målet om att bli ett biosfärområde. Detta ledde också till helt nya nätverk och stärkta aktörer i området. Samtidigt resulterade arbetet med lokal platsutveckling i nya företag och de två nya leaderprojekten Säkra Slingan i Vollsjö och Vår plats i Biosfären.

Under projekttiden kom beskedet från Nationella Biosfärkommittén om att området beviljats att ingå i en kandidatprocess, och därmed var målet med projektet uppfyllt.

Efter projektets slut tog ingående kommuner över organisationen som arbetade vidare med kandidaturen.

Några av alla arrangörer under Sveriges första Biosfärfestivalen 2021.

Walk n talk på temat Spåren i landskapet.

Jämförelser av fötter och fotspår. Foto: GEOKIDS

GEOKIDS

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-970
Projektnamn i ansökan	GEOKIDS - Ett kvalitetssäkrat naturnära lärande på temat geologi
Projektägare	GeFo Skåne Ekonomisk förening
Samarbetspartners	Kiviks Museum, Kulturtrampet, Lunds universitet, Högskolan i Skövde, Studieförbundet samt företag, föreningar, kommuner och skolor i närområdet
Projektperiod	2020-03 – 2022-05
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.geokids.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-04-23
Urvalskriterier	235 poäng
Styrelsens motivering: LAG-styrelsen anser att projektet har goda förutsättningar att inkludera och gynna samtliga sektorer. Dessutom finns det ett helhetstänk med tydliga målsättningar som, med hjälp av bred erfarenhet, tyder på att projektet kan få genomslagskraft och tillföra något till hela leaderområdet. Projektet innebär nya möjligheter för utomhuspedagogik med digitala hjälpmedel. Andrarums Alunbruk är en gömd pärla som förtjänar varsam uppmärksamhet och som kan lära oss mycket utav vårt geologiska arkiv samt inspirera till social och ekologisk hållbarhet.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	135 893	134 618
Offentligt stöd från LAG	66 932	66 932
Total finansiering	202 825	201 550
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	95 920	284 240
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	3
Unga deltagare i projekt	30	46
Nyskapade arbetstillfällen	0,25	0,5
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsåsong	1	1
Tillgänglighetsprojekt	1	1
Organisationer som får stöd	3	3
Nya produkter och tjänster	2	5
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	2	6
Samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Arrangerade utbildningar	2	3
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	40	73

Samling kring stenarna. Foto: GEOKIDS

Genom att förstå de processer som skapat vårt landskap, den miljö vi lever i och de naturresurser vi har, kan man få en djupare insikt om varför klimatet förändras och vilka konsekvenser det får.

Om projektet

Projektgruppen ville på ett roligt, lärorikt och naturnära sätt ge barn och unga samt deras vuxna ledare en inblick i sambanden mellan geologiska processer, klimatets förändringar samt en förståelse för geologisk tid och livets utveckling.

De ville ge dem ett verktyg att närma sig dessa stora och komplexa frågor och samtidigt öka kunskapen om geologiska resursers betydelse, förr, nu och i framtiden för lokalsamhällets utveckling, industrihistoria och kulturarv.

Aktiviteter

I samverkan med flera andra aktörer och experter arbetade projektgruppen fram ett lärandekoncept på temat geologi. Dels med naturnära aktiviteter och dels med ett utbildningsmaterial som finns i två varianter. Ett för skolpedagoger och ett annat anpassat för turistaktörer. Målgruppen är barn i 10-12 årsåldern. Konceptet testades i projektet och resulterade i ett underlag för spridning och vidareutveckling.

Det togs fram en logotyp och ett par geologiska tecknade karaktärer. Bland annat Geo, en ung och könsneutral person som stolt bär ett emblem med kännetecknet för bergarten Basalt och ett fotspår från en dinosaurie. Geo pryder givetvis den informationsbroschyr och det diplomeringsunderlag som också togs fram.

Det genomfördes tre testomgångar med barn på två olika platser, i Andrarum samt i Karakås utanför Kivik. Slutligen tog man fram en folder samt en beskrivning för hur GEOKIDS passar in i skolans läroplan, en lärarhandledning.

Resultat

Alla projektmål uppnåddes eller överträffades. Tack vare projektet skapades nya samarbeten och gamla förstärktes. En plan för det fortsatta arbetet togs fram, vilket sin tur ledde till ett nytt arbetstillfälle. Geoforum Skåne, men även andra aktörer, har getts nya besöksmål och nya affärs- och utvecklingsmöjligheter.

Projektet var ett första steg i en större vision där det i slutmålet också ingår digitala komponenter och/eller ett dataspel. Även om materialet ännu bara används analogt och i muntlig form är det förberett för en vidareutveckling in i den digitala världen.

Deltagare, i projektet men även i framtiden, får en förståelse för hur jorden förändrats genom de 4 600 miljoner år den existerat. Detta kan hjälpa dem att förstå aktuella begrepp såsom hållbarhet, klimat, förnybara och ändliga resurser.

Foto: GEOKIDS

Projektteamet Margareta Hjelmqvist, BrittMarie Eriksson och Henrik Djerf vid Arkelstorpsviken. Foto: Annelie Worgard

EN VIK I SJÖRIKET SKÅNE – ARKELSTORPSVIKEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-832
Projektnamn i ansökan	EN VIK I SJÖRIKET SKÅNE- Åtgärdsplan för hållbar/ tillgänglig Arkelstorpsvik med kunskap om näringsämnes ursprung/sediments ålder/innehåll, tillförsel av näringsämne/ omfattning, ekosystemtjänster
Projektägare	Oppmanna Vånga Bygderåd
Samarbetspartners	Bromölla, Kalmar, Kristianstad och Osby kommuner, Skräbeåns Vattenkommitté, Ivösjöns och Oppmannasjöns Fiskevårdsföreningar, Arkelstorps Scoutkår, Arkelstorps Båtklubb, Högskolan Kristianstad, Linnéuniversitetet i Kalmar, Länsstyrelsen Skåne, Vattenriket Kristianstad, Rädda Immeln, Forskare, Företag och Kustråd i Samverkan för Hanöbukten, Marint Centrum Simrishamn, Nordöstra Skånes Fågelklubb samt flera lokala markägare, företag och föreningar
Projektperiod	2018-10 – 2020-09
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.sjoriketskane.se/arkelstorpsviken
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-06-19
Urvalskriterier	302 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet i hög grad bidrar till att uppfylla målen i den lokala utvecklingsstrategin genom att undersöka om och i så fall hur ändliga näringsämne i sjösediment kan återanvändas. Projektets aktiviteter bidrar även till ökat natur- och miljöintresse för befolkningen i det berörda området.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 472 941	1 457 964
Offentligt stöd från LAG	725 479	718 102
Total finansiering	2 198 420	2 176 066
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	659 560	1 391 080
Ideella resurser	0	26 400
INDIKATORER		
	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	1	19
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	200	1 135
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Miljöprojekt	1	1
Nya produkter och tjänster	3	3

Arkelstorpsviken. Foto: BrittMarie Eriksson

Det finns ett oerhört engagemang för bygden, Arkelstorpsviken och för vårt projekt. Inte sällan dök det upp dubbelt så många deltagare än vad vi hade budgeterat för på våra aktiviteter.

Om projektet

Syftet var att samla in kunskap och underlag till en åtgärdsplan för Arkelstorpsviken som under årens lopp hade blivit allt grundare på grund av ansamlad och illaluktande sediment.

Aktiviteter

Under projektet gjordes två provtagningar i månaden, vilka följdes upp med en analys och rapport. Engagerade ideella krafter gjorde dagliga flödesmätningar under ett års tid.

Det arrangerades tematräffar, rundvandringar, utbildningar och informationsträffar för vattenråd, fiskare, markägare, lokala företagare, bybor och andra intresserade. Man ordnade också med provtagningsutbildningar och temadagar för barn och ungdomar.

Vidare så genomfördes en rad olika workshops kring bland annat ekosystemtjänster, våtmarker och utomhusmatlagning samt en BioBlitz (en 24 timmar lång biologisk inventering av ett avgränsat område där både experter och amatörer deltar). Projektets alla aktiviteter engagerade totalt 1 135 deltagare.

Man hann även med ett studiebesök hos LIFE SURE-projektet i Kalmar som testat en ny ekologisk och kostnadseffektiv metod för att ta upp och återvinna bottenslam.

Projektgruppen bjöds också regelbundet in till exempelvis LRF och Fiskeföreningar för att berätta om projektet och provtagningsresultaten.

Resultat

Projektgruppen kunde snabbt glädjas åt och dra nytta utav ett enormt engagemang och intresse från lokalbefolkningen. Detta projekt, som startade som ett miljöprojekt, kom att avslutas som ett socialt miljöprojekt. Och engagemanget fortsatte även efter projektets slut. Det bildades exempelvis en vandringsgrupp som arrangerar återkommande vandringar med korvgrillning och som parallellt arbetar för en vandringsled runt hela viken.

Projektet resulterade i en populärvetenskaplig och en teknisk slutrapport, båda med en rekommenderad åtgärdsplan, vilken har förankrats i såväl Kristianstads kommun som på Länsstyrelsen Skåne. Man tog även fram tryckmaterial som till exempel en folder om Ekosystemtjänster med en karta över Arkelstorpsviken, en rapport med resultatet från den genomförda BioBlitzen samt en utvärderingsrapport.

Vid projektets slut anmälde många markägare kring Arkelstorpsviken in mark som var lämplig till att anlägga våtmarker på och Skräbeåns vattendrag, Kristianstads och Bromölla kommun arbetade med att söka stöd för att konstruera dessa våtmarker.

Aktiviteter kring Arkelstorpsviken; korvgrillning och vattenmätning. Foto: Lottene Greensalade

Projektledarna Magnus Böklin och Jesper Björk Rengbrandt utför vårdfiske, även kallat reduktionsfiske. Foto: Hans Runesson

HÅLLBAR SJÖMAT GENOM VÅRDFISKE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2021-1422
Projektnamn i ansökan	Hållbar sjömat genom vårdfiske
Projektägare	Klara Vatten Sverige AB
Samarbetspartners	Blå Vision AB, Race for the Baltic, Länsstyrelsen Skåne, Kävlingeåns vattenråd, Sjöbo och Kristianstad kommun, Oppmannasjöns och Råbelövssjöns Fiskevårdsområde, Sövde Byalag, WSP Sverige samt yrkesfiskare och företagare i Finland
Projektperiod	2022-03 – 2023-03
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.klaravatten.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2021-06-23
Urvalskriterier	429 poäng

Styrelsens motivering: LAG anser att projektet på ett positivt sätt kan bidra till ett förbättrat vårdfiske. Dessutom tillvaratas outnyttjade lokala råvaror och som kan gynna flera olika näringar i ett hållbart kretslopp. Vidare bedömer LAG att detta är en komplex och krävande förstudie, men som man anser kommer att kunna leverera goda resultat. LAG bedömer att projektet kan skapa förutsättningar för nya arbetstillfällen och bidra till diversifiering.

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	850 683	850 681
Offentligt stöd från LAG	418 993	418 992
Total finansiering	1 269 676	1 269 673
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	589 500	884 910
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	1	7
Nya metoder och system för kompetensöverföring	1	2
Nya produkter och tjänster	1	1
Skapade företag	1	1
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Miljöprojekt	1	1

Vi vill producera världens mest hållbara fiskprodukter och samtidigt återställa våra sjöars ekosystem!

Om projektet

Övergödning i vattenmiljöer skapar stora problem med algbloomingar, förändrade fisksamhällen och minskade möjligheter för rekreation och friluftsliv. För att komma till rätta med problemen utförs vårdfiske (även kallat reduktionsfiske). I flertalet sjöar tas stora mängder mört och braxen upp med syfte att få en bättre vattenmiljö med klarare vatten och förbättrad ekologisk status. Samtidigt står livsmedelsbranschen inför utmaningen att finna nya källor för hållbara livsmedel.

Syftet med detta projekt var att ta reda på hur fångst av den karpfisk som landas i samband med vårdfiske på ett effektivt sätt kan tas tillvara som livsmedel samtidigt som fisken blir en resurs för att finansiera en bättre vattenmiljö.

Aktiviteter

Projektet utfördes som en förstudie med huvudsyfte att utreda hur en anpassad livsmedelslinje och beredningsanläggning för fisk som fångas i vårdfisket kan utformas. Nödvändig information för att få till en hållbar hantering och beredning av fisken togs fram och utarbetades. Informationen inhämtades genom egna utredningar, studiebesök på anläggningar i Finland och i kontakt med olika aktörer.

Utifrån de resultat som framkom, samt bedömda verksamhetsbehov, tog konsulter fram en anpassad, energieffektiv och livsmedelgodkänd anläggning. Även tillstånd, utsläpp och nödvändig rening av processvatten utreddes och parallellt genomförde en konsult en marknadsanalys och hade löpande kontakt med livsmedelsbranschen.

Resultat

De viktigaste slutsatserna resulterade i en rapport tillsammans med en beskrivning av problemställningen samt en marknadsanalys för de tilltänka produkterna.

Rapporten ger en generell bild över hur en beredningsanläggning och livsmedelslinje kan se ut och kan med vissa justeringar förläggas på olika geografiska områden. Den beskriver vilka tillstånd som krävs samt hur processvatten ska renas och hur logistiken från sjö till beredningsanläggning bör utformas.

Under projektet förmedlades kunskap kring övergödning, miljövård och karpfisk som mat via olika möten och workshops. Projektet resulterade därför också i bredare nätverk av aktörer som på olika sätt är kopplade till miljövård, forskning och livsmedelsbranschen.

Braxen, som kan bli upp till 80 centimeter lång och väga upp till 11 kilo. Foto: Hans Runesson

Fotoramar och solstolar utplacerade i staden, båda exempel på aktiviteter som spånats fram i fokusgrupperna. Foto: Mitt Simrishamn

MITT SIMRISHAMN

Om projektet

Genom Svenska stadskärnors affärsutvecklingsmodell (BID-modellen) och kompetenshöjande åtgärder vill man skapa en plattform för en stabil och långsiktig utveckling av Simrishamn, där offentlig, privat och ideell sektor i samverkan tillvarar varandras intressen och kompetenser och skapar en gemensam målbild för Österlens "huvudstad".

Status vid uppföljning i januari 2024

En nulägesanalys är framtagen, en affärsplan för 2024-2026 är under framtagning. Fokusgrupper med tjänstepersoner, politiker, fastighetsägare, näringsidkare, privatpersoner och aktiva inom föreningslivet ansvarar för allt från idé, planering, genomförande och uppföljning av de åtgärder som prioriterats. En webbplats är lanserad och utifrån aktörernas önskemål kommer en gemensam digital kommunikationsplattform att lanseras under 2024. Aktörerna har också erbjudits fortbildning i form av studieresor samt kurser kring service och bemötande, marknadsföring i sociala medier, uppstart av webshop med mera.

Dekorationer och aktiviteter genomförs löpande utifrån teman eller högtider, exempelvis resning av midsommarstång, påskpynt, musik i Brunnsparken, solstolar, ljusgran och julgranspyntning, firandet av Simrishamn 900 år.

Mitt Simrishamn har fått ett hedersnämmande av Svenska Stads kärnor för en stad med nytänkande, innovation och kreativitet och kom på en delad andraplats i Årets Stads kärna 2022. Föreningen är även med i ett pilotprojekt för att ta fram ett nationellt mätverktyg för hållbara städer.

Projektgruppen ser positiva effekter så som stärkt sammanhållning mellan deltagande aktörer med bättre förståelse för varandras verksamheter och en förbättrad kommunikation.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2019-3922	
Projektnamn i ansökan	Mitt Simrishamn	
Projektägare	Samverkansorganisationen Mitt Simrishamn Ekonomisk förening	
Samarbetspartners	Simrishamns kommun och dess näringsidkare, fastighetsägare och föreningar	
Projektperiod	2019-05 – 2024-10	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader	
Information	www.mittsimrishamn.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		635 610
Offentligt stöd från LAG		313 062
Privat finansiering från fastighetsägare		100 000
Total finansiering		1 048 672
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	10	9
Arrangerade utbildningar	2	6
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	100	127
Nyskapade arbetstillfällen	1	0
Skapade företag	1	0
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter	5	7
Utvecklade eller testade nya lokala finansieringsmöjligheter	1	1
Tillgänglighetsprojekt	1	1
Fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	0	2

Beageln Peggy deltar i projektet. Här i äppelodlingen på Kiviks Musteri. Foto: Anna Säfström

DETEKTION AV FRUKTSKADEGÖRARE MED SPECIALSÖKSHUNDAR

Om projektet

Det här projektet är initierat av Byrackaforever, ett företag som utbildar specialsökhundar, i samarbete med Kiviks Musteri och forskare på SLU. Det går ut på att undersöka hur sökhundar kan användas för att hitta växtskadegörare i äppelodlingar. Ett förebyggande arbete som skulle kunna förbättra äppelns kvalitet, fruktodlarnas lönsamhet och bidra till en mer hållbar odling av äpple.

Status vid uppföljning i januari 2024

Åtta ekipage med hund och förare har tränat tillsammans, ungefär en helg i månaden, 320 timmars träning, bortsett all hemmaträning. Förarna har också utbildats av Jan Flemming Jensen, odlingschef på Kiviks Musteri och Larisa Gustavsson, forskare vid Institutionen för växtförädling på SLU.

Arbetet har dock visat sig vara mycket tidskrävande. Metoden fungerar bra och hundarna lär sig snabbt att spåra dofter som signalerar växtskadegörare, speciellt i söklandet. Men när hundarna hittar infekterade spön är det svårt att veta hur mycket eller lite de känner, och man får testa sig fram. När hundarna spårar bland äppelodlingar så dröjer det minst tre månader tills man vet om det finns en skada eller inte där hunden markerat, eftersom det är först då skadan blir synlig. Träningarna fortlöper under 2024.

Många aktörer följer projektet med stort intresse. Exempelvis ett företag i Holland som säljer äppelspö. Den typ av besprutning som görs inför frakten av äppelspöna kommer nämligen att förbjudas inom EU under 2025. Även en äppelforskare i Frankrike har hört av sig och det pratas om projektet bland medlemmarna i Animal Training Academy. En företrädare på Äppelriket lär ha sagt "Löser ni detta så får ni fruktodlarnas nobelpris".

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-2040	
Projektnamn i ansökan	Detektion av fruktskadegörare med specialsökhundar	
Projektägare	Byrackaforever AB	
Samarbetspartners	Forskare från Sveriges lantbruksuniversitet, Green Innovation Park, Kiviks Musteri, Äppelriket, hundekipage med flera	
Projektperiod	2023-01 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader	
Information	www.byrackaforever.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond	616 835	
Offentligt stöd från LAG	303 815	
Total finansiering	920 650	
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Samarbeten	14	14
Arrangerade utbildningar	1	1
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	8	8
Nya produkter och tjänster	1	0
Skapade företag	2	0
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Samarbeten med universitet/högskolor	1	2

Foto: Giovanna Gomes/Unsplash

ÖSTRA SKÅNE – ETT NAV FÖR SVENSK CIDERPRODUKTION

Om projektet

Cider är sedan några år tillbaka den starkast växande drycken i Sverige. Det saknas dock en tradition för cidertillverkning av hög kvalitet. Traditionell cider har helt andra smakegenskaper än den typ av söt cider med lågt fruktinnehåll som tillhandahålls idag. I detta projekt ska det tas fram ett utbildnings- och informationsmaterial för kommersiella ciderproducenter. Syftet är att inspirera till nyföretagande, säkra en hög produktkvalitet, stärka konkurrenskraften samt att minimera finansiella risker och öka lönsamheten vid ciderproduktion. Projektet förväntas också stärka Österlen och östra Skåne som en ciderdestination för besöksnäringen.

Status vid uppföljning i februari 2024

Kimmo Rumpunen, forskare och växtförädlare vid SLU, har tillsammans med den franske ciderexperten Francois Jan Rimbaud från Normandie, gått igenom tillgänglig litteratur och forskning gällande ciderproduktion. Nu författas och faktagranskas faktablad på olika teman som kommer att publiceras via föreningens och SLUs webbplatser. Materialet ska även användas i utbildningen. Den första fem dagar långa utbildningen för ciderproducenter, helt anpassad utifrån nordiska förhållanden och unik i sitt slag, äger rum i augusti 2024. Innan dess kommer utvalda äppelodlare, liksom restaurangbranschen i östra Skåne, att erbjudas anpassade föreläsningar.

Projektet har stärkt föreningen; ett ciderråd har skapats, föreningen har bytt namn från Svenska musterier till Svenska Must- & Ciderproducenter, antalet medlemmar har ökat, föreningen har fått en plats i branschavdelningen LRF Lokal mat & dryck och ingår nu även i NICA, Nordic International Cider Awards.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-3390	
Projektnamn i ansökan	Östra Skåne – ett nav för svensk ciderproduktion	
Projektägare	Svenska Must- & Ciderproducenter (tidigare Svenska Musterier)	
Samarbetspartners	SLU, Matrundan Österlen, Krinova, Skånska Drycker, Balsgård Foodtech, Svenska Dryckesakademin, Sörmlandsäpplen, Ciderfrämjandet, Cidrexperten Francois Jan Rimbaud, LRF Lokal mat & dryck, NICA (Nordic International Cider Awards), enskilda företag i regionen och medlemsföretag i Svenska Must- & Ciderproducenter	
Projektperiod	2023-02 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader	
Information	https://svenskmustocider.se/	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond	444 436	
Offentligt stöd från LAG	218 901	
Övrig privat finansiering	30 000	
Total finansiering	693 337	
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-02
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Arrangerade utbildningar	1	0
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	94,5	0
Samarbeten	1	1
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Nya produkter och tjänster	1	0
Projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	0

Ödehus i Tomelilla kommun. Foto: Julia Falkman

FRÅN ÖDEHUS TILL DRÖMHUS OCH LEVANDE LANDSBYGD

Om projektet

I detta projekt har Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommuner gått samman för att få liv i områdets ödehus och kunna få nya invånare utan att exploatera värdefull åkermark.

Status vid uppföljning i januari 2024

Projektet startade med en inventering av ödehus i de tre kommunerna. Med hjälp av äldre inventeringar, GIS-kartor, information från renhållningsbolag och tips från kommuninvånare räknar man i skrivande stund till upp emot 400 ödehus i området.

Detektivarbetet med att försöka hitta husägarna och deras kontaktuppgifter pågår löpande. Via brev eller telefonsamtal kontaktas ägarna och erbjuds stöd och hjälp i hanteringen av sina ödehus.

Frågan om varför fastigheten står tom, har lika många svar som antalet ödehus. Någon har glömt bort att de äger fastigheten, någon har sin hund begravd på tomten, någon äger även huset bredvid och vill inte ha nya grannar, någon är inte riktigt nöjd med en mäklavärdering. Många fastighetsägare har dock visat tacksamhet för uppvaktningen och tackat ja till exempelvis mäklarkontakt.

Fortsatt inventering och kontakt kommer att pågå under hela projektet. Det kommer också att arrangeras workshops, seminarier och panelsamtal för att öka intresset kring ödehus på landsbygden och öka kunskaperna kring hållbarhets- och platsutvecklingsfrågor. I en digital artikelserie lyfts goda exempel och idén om hållbar renovering av befintliga gamla hus.

Projektet har fått mycket positiv respons, det har omnämnts i media flera gånger och de workshopparna som redan genomförs har haft många anmällda.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-3715	
Projektamn i ansökan	Från ödehus till drömhushus och levande landsbygd	
Projektägare	Sjöbo kommun	
Samarbetspartners	Tomelilla och Ystads kommuner, Österlens Kommunala Renhållnings AB, lokala mäklare och banker	
Projektperiod	2023-08 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader	
Information	www.sjobo.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond	604 905	
Offentligt stöd från LAG	297 939	
Total finansiering	902 844	
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Nya testade marknader	1	0
Samarbeten	4	7
Arrangerade utbildningar	4	0
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	80	0
Nya produkter och tjänster	1	0
Projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	0

Efter en öppen namntävling bytte man namn på biosfärsområdet från Vombsjösänkan till Storkriket. Foto: Per-Erik Larsson, Bildpix

VÅR PLATS I BIOSFÄREN

Om projektet

Området kring Vombsjösänkan kandiderar till att bli ett Unesco-biosfärområde, under namnet Storkriket. I det här projektet, som är en fortsättning på tidigare projekt, ligger fokus på att engagera lokala aktörer som tillsammans med kommunerna Lund, Sjöbo och Eslöv ska lägga grunden för en hållbar plats- och destinationsutveckling av området.

Status vid uppföljning i februari 2024

Det har genomförts flera möten och workshops med lokala aktörer och från olika sektorer och branscher. Syftet har varit att ta fram gemensamma mål, hantera olika intressen, utveckla områdets service och infrastruktur och att arbeta fram ett platsvarumärke. Men också att öka kunskapen kring vad ett biosfärområde är och innebär, rent generellt.

Sex ”besöksnoder” har identifierats och besökskartor är på gång. Kartor på teman som mat & dryck, kyrkor eller utsiktsplatser som ska locka till utflykter bland besöksvänliga och intressanta platser.

Tjänstepersoner från de tre kommunerna har varit på studiebesök i andra biosfärområden för att se och lära hur deras organisationer är formerade och hur de arbetar både i det strategiska och det dagliga arbetet.

En fullbokad ”Biosfärbuss” anordnades under Hållbarhetsveckan i Lund och projektet var på plats under Biosfärfestivalen 2023 för att kommunicera värdet med ett nytt biosfärområde i Skåne. Områdets aktörer erbjuds löpande föreläsningar kring värdskap, försäljning, marknadsföring, lönsamhet och paketering för att skapa mervärden.

En ”avstampskonferens” är planerad i april 2024, med en bakåtblick men framförallt en framåtblick då arbetet fortsätter även efter projektets slut.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-2041	
Projektnamn i ansökan	Vår plats i biosfären	
Projektägare	Lunds kommun	
Samarbetspartners	Leader Lundaland, Sjöbo, Lund och Eslövs kommuner, Coompanion Skåne, Kulturdimensionen AB, Länsstyrelsen Skåne, Visit Lund AB	
Projektperiod	2022-11 – 2024-06	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet	
Information	www.storkriket.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond	855 773	
Övrig offentlig resurs	421 500	
Total finansiering	1 277 273	
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-02
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal utvecklade eller testade nya lokala finansieringslösningar	1	0
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	5	0
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	3	3
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsäsong	1	1
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal nya produkter och tjänster	3	0

Säkra slingan i Vollsjo invigdes i juni 2023 och är flitigt använd av ryttare och motionärer. Foto: Malin Myrén & Julia Falkman

SÄKRA SLINGAN I VOLL SJÖ

Om projektet

Detta projekt går ut på att uppföra en vandrings- och rid slinga i Vollsjo. Syftet är skapa bättre förutsättningar för vandring och ridning samt att öka trafiksäkerheten för både trafikanter, gående och ryttare. Målgruppen är vandrande och ridande Vollsjobor och besökare. Tanken är att projektet, som undersöker långsiktig lösning för finansiering, drift och underhåll av slingan, efteråt ska kunna appliceras på fler platser.

Status vid uppföljning i januari 2024

Till att börja med skrev projektgruppen arrendeavtal med samtliga markägare. Efter att det tagits fram en skötselplan med tillhörande offert, så erbjöd sig Sjöbo kommun att stå som nyttjanderättsinnehavare gentemot markägarna och även att åta sig driften av slingan. Därefter påbörjades det praktiska arbetet. Entreprenörer för röjning, hårdgörning, staketuppsättning, skyltning med mera anlätades. Ideella krafter bidrog med bland annat staketuppsättning, skyltning, bakning inför invigning och filmning.

Invigningen av den nio kilometer långa slingan ägde rum i juni 2023. Deltagarna kunde då gå en gemensam promenad, testa på käpphästhoppning samt gå en tipsrunda. De som ville kunde även ta sig en ridtur. Under Biosfärfestivalen i september 2023 anordnades ytterligare vandringar. Under hösten hölls en fototävling där man deltog i en utlottning om man postade bilder eller filmer under #säkraslinganivollsjo. I ett öppet webinar summerade projektgruppen framgångsfaktorer och fallgropar för nyfikna. En metodbok togs fram och lanserades.

Kvar att göra är att skriva slutrapport samt att fortsätta sprida information om slingan samt metodboken.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-1031	
Projektnamn i ansökan	Säkra slingan i Vollsjo	
Projektägare	Coompanion Skåne	
Samarbetspartners	Lokala markägare och entreprenörer, Färs Härads rytta rförening, Biosfärområdet Storkriket och Sjöbo kommun	
Projektperiod	2022-11 – 2024-02	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet	
Information	www.coompanion.se/skane	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		1 338 393
Offentligt stöd från LAG		659 209
Total finansiering		1 997 602
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Antal projekt som syftar till ökad hållbar mobilitet	1	1
Antal organisationer som får stöd	1	1
Antal nya produkter och tjänster	1	1

Delar av teamet på Ystad Summit i september 2023. Foto: Petter Gustafsson

TAKE PART

Om projektet

Bakgrunden till detta projekt var att arrangörerna av Ystad Summit såg att ungas frågeställningar och närvaro saknades vid deras evenemang. Genom Take Part ville de sätta ljuset på och skapa en ny plattform för dialog, samverkan och handling inom tre områden; ungas förutsättningar och förmåga att engagera sig, medvetenhet kring hållbarhet och natur samt ökad psykisk hälsa.

Status vid uppföljning i januari 2024

Inledningsvis rekryterades projektledare och en arbetsgrupp, majoriteten under 25 år, som började med att anpassa och utveckla projektplanen. Alla inblandade blev snabbt medvetna om samhällets åldersmaktstrukturer.

Take Part var aktiva under hela Ystad Summit 2023 och arrangerade två aktiviteter; seminarie och panelsamtal om åldersmaktstrukturer. De arrangerade även en egen dag med föreläsningar, panelsamtal och workshops kring bland annat prestationsångest, unga samers levnadsvillkor, konsten att starta en förening, spelkultur online samt unga killars mentala hälsa.

Tillsammans med ungdomsgården Soffta i Tomelilla arrangeras i slutet av 2023 en friluftsdag med workshops för unga. Liknande aktiviteter kommer under 2024, då på temat kretsloppstänkande och i samarbete med universitet/högskola.

Take Part kommer vara en aktiv del av Ystad Summit även under 2024 och initiera fler föreläsningar och workshops som hålls av unga samt locka fler unga deltagare.

Take Part satsar på att etablera ett ungdomsdrivet community som kommer leva kvar även efter projektets slut.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-3411	
Projekt namn i ansökan	Projekt Spira – Mod, engagemang och hälsa för unga i sydöstra Skåne	
Projektägare	Y-Event AB	
Samarbetspartners	Youth 2030 Movement, MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor), Fryshuset, Streetcorner, Soffta ungdomsgård Tomelilla, Ystads IF Handbollsförening, AIK Fotboll, Marint centrum Simrishamn, Barn och utbildningsnämnden Ystads kommun, Ystad Gymnasium och Praktiska Gymnasiet Ystad.	
Projektperiod	2023-03 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet	
Information	https://takepart.se/ Instagram: _Take_part_	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		884 137
Offentligt stöd från LAG		435 471
Total finansiering		1 319 608
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	255	370
Unga och nya svenskar som drivit projekt	18	11
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	5	4
Unga deltagare i projekt	96	370
<i>Insatsområde 3: Naturvården och grön och blå tillväxt</i>		
Samarbeten med universitet/högskolor	1	1
Insatser med fokus på kretsloppstänkande	1	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	1	3

Utomhusbio på torget i Tomelilla en skön sensommarkväll. Foto: Matilda Andersson

ETT ATTRAKTIVT, TRYGGT OCH TILLGÄNGLIGT TOMELILLA CENTRUM

Om projektet

Tomelilla kommun ska tillsammans med Företagarna i Tomelilla ta fram och implementera en metod för aktivering av en by eller en tätorts centrum. Lokala fastighetsägare, företag, föreningar och intresserade invånare är viktiga samarbetspartners. Tillsammans ska aktörerna arbeta fram årshjul med mindre och större aktiviteter i centrum och i byarna.

Målet är att skapa attraktiva, trygga och tillgängliga miljöer, där fler kommuninvånare ges möjlighet att del av de offentliga rummen. Att fler kommuninvånare känner en stolthet över sin kommun och på så sätt kan bli goda ambassadörer för nyinflyttning. Andra mål är ett stimulerat näringsliv samt en ökad social och miljömässig hållbarhet. Efter projektet kommer relevanta metoder och goda exempel spridas till andra kommuner.

Status vid uppföljning i januari 2024

En projektledare har anställts och det har bildats en styrgrupp med representation från kommunen, företagen och föreningslivet. Det har genomförts workshops med bland annat unga, nysvenskar, byalag, fastighetsägare, företagare och pensionärer för att fånga upp idéer kring aktivering av Tomelilla centrum och byarna.

Under 2023 har det arrangerats en rad aktiviteter: påskpyntning, utomhusbio, tipsrunda, Halloween, lucia, julmarknad samt fem höstloppisar med torghandel öppna för alla att stå och sälja på torget i Tomelilla.

Projektet har engagerat många företagare och föreningar, men också enskilda individer i alla åldrar som på olika sätt vill vara med att skapa ett attraktivare och aktivare Tomelilla.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-3931	
Projektnamn i ansökan	Ett attraktivt, tryggt och tillgängligt Tomelilla centrum	
Projektägare	Tomelilla kommun	
Samarbetspartners	Företagarna Tomelilla, fastighetsbolag i centrum, Ungdomsambassadörerna, Röda Korset, pensionärsföreningar, Sparbanken Syd, Sparbanken Skåne	
Projektperiod	2023-02 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet	
Information	www.tomelilla.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond	809 443	
Offentligt stöd från LAG	398 681	
Total finansiering	1 208 124	
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Samarbeten	30	15
Nya testade marknader	1	1
Projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	0
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Unga och nya svenskar som drivit projekt	0	13
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	2	3
Deltagare inom målgruppen för nya svenskar	20	25
Unga deltagare i projekt	20	13
Företag som får stöd	15	10
Organisationer som får stöd	15	2

Arbete pågår i den magiska trädgården. Foto: Ulriksdals Trädgård

EN MAGISK TRÄDGÅRD MED HISTORISK FÖRANKRING

Om projektet

Ulriksdals trädgård Arts & Crafts är en gammal botanisk trädgård med unika, flerhundraåriga träd, arkeologiska fornlämningar, en gammal kvarndamm och kvarnruiner från 1600-talet. Den anrika besöksträdgården är också en arena för konst och kultur.

I projektet ska ytterligare miljöer och aktiviteter utvecklas för att locka nya målgrupper och stärka utbudet bland Kiviks och Österlens attraktioner för boende och turister samt bidra positivt till traktens kulturarv. Det ska skapas magiska rum i den hemliga delen av trädgården och sago-skogen, en portal, ett vattenfall och ett tempel ska byggas. En kort reklamfilm ska produceras och två böcker ska författas och illustreras, en bok om Ulriksdals historia och en barnbok om dess magiska trädgård. Allt i samarbete med lokala konst- och kulturhantverkare, trädgårdsdesigners, historiker, filmare och författare.

Status vid uppföljning i januari 2024

Projektet håller sin tidsplan. Templet är rest och det finns en ritning för vattenfallet. Underlag till böckerna har samlats in genom arkivsökningar, besök på museer och i samtal med arkivarier och arkeologer. Trädgården har en lång historia och projektgruppen har gjort många intressanta upptäckter som ska bli till innehåll i böckerna.

Framöver ska trädgården och böckerna färdigställas. Det ska ordnas en workshop för kulturhantverkare och trädgårdsdesigners och ges guidade turer med fokus på projektet. Man planerar även för föreläsningar och sagoläsningar och inte minst invigningen, som förväntas arrangeras den 1 juli 2024.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-3955	
Projektnamn i ansökan	En magisk trädgård med historisk förankring	
Projektägare	Ulriksdals Trädgård Arts & Crafts AB	
Samarbetspartners	Pure Folly, Alma Nyström Larsson (författare), Jonatan Öhlin och Anna Hasselberg, Liungmans snickerier, Österlens byggnadshantverk, Järnet i elden, Kiviks museum, Enkla snickaren, arkeolog Ann-Loise Fergård, samt författare och teaterregissör Sofie Ljungman	
Projektperiod	2023-08 – 2024-08	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet	
Information	https://ulriksdals.se/	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		200 000
Privat finansiering		133 344
Total finansiering		333 344
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Samarbeten	1	8
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	2	0
Unga deltagare i projekt	20	0
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsäsong	1	0
Företagsutvecklingsprojekt	1	1
Företag som får stöd	1	1
Nya produkter och tjänster	4	0
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Insatser som gynnar biologisk mångfald	2	1

Vy över Ramsåsa kyrka. Foto: Pär-Martin Hedberg

RAMSÅSAS MÖTESPLATS

Om projektet

Bylaget i Ramsåsa ska i detta projekt, tillsammans med Ramsåsa kyrka skapa en mötesplats i byn. En vackert utformad plats utomhus med träd och växter tillgänglig för bybor, unga och gamla, nyinflyttade, nysvenskar samt kyrkobesökare. Syftet är att stärka gemenskapen och sammanhållningen i byn, integrera och stödja nyinflyttade och att förhindra ensamhet.

Projektet inkluderar inköp och transport av material så som marksten, lyktstolpar, bord och bänkar. Tanken är att skapa ekologiskt hållbarhet med planteringar av växter som gynnar biologisk mångfald och minimalt underhållsbehov.

Ramsåsa byalag planerar för regelbundna arrangemang på mötesplatsen och hoppas på ytterligare förslag från byborna för olika aktiviteter på platsen. Det kommer också att sättas upp anslagstavlor för att kunna dela information med varandra.

Efter projektets slut kommer mötesplatsen att vara till nytta för alla bybor och kyrkobesökare, och Ramsåsa kyrka kommer att ta över dess underhållsansvar.

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2023-3781
Projektnamn i ansökan	Ramsåsas mötesplats
Projektägare	Ramsåsa åldermansgille – byalag
Samarbetspartners	Ramsåsa kyrka i Tomelillaabygdens församling
Projektperiod	2023-12 – 2024-11
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	Sök på "Ramsåsa åldermansgille" på Facebook
BUDGET (kr)	
Projektstöd från EU-fond	110 533
Offentligt stöd från LAG	54 442
Total finansiering	164 975
INDIKATORER	
	Förväntat målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>	
Aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	2
Nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1
Deltagare inom målgruppen för nya svenskar	4
Tillgänglighetsprojekt	1
Organisationer som får stöd	1
<i>Insatsområde 3: Naturvården och grön och blå tillväxt</i>	
Insatser som gynnar biologisk mångfald	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	1

Workshop för yrkesverksamma i samverkan med Göteborgs Universitet. Foto: Levande Landskap

NYTT LIV I ÖSTERLENS GAMLA ÄPPELODLINGAR

Om projektet

Projektet går ut på att ta fram nya användningsområden för Österlens äldre fruktodlingar som inte längre är intressanta ur ett produktionsperspektiv. Syftet är att bidra till ökad biologisk mångfald och kulturmiljövård samt bevara det biologiska kulturarvet.

Status vid uppföljning i januari 2024

Det har tagits fram en kunskapssammanställning om fruktträds betydelse för biologisk mångfald samt generella råd för skötsel av gamla fruktodlingar. En inventering av samtliga fruktodlingar på Österlen har genomförts och med hjälp av Simrishamns kommun har dessa värden registrerats i en digital karta (GIS). Tanken är att dessa kartor senare ska bli tillgängliga via kommunens hemsida.

16 markägare med äldre fruktodlingar har erbjudits individuella rådgivningar och fått inspirationsbrev kring tänkbara användningsområden och framtida skötsel.

Löpande pågår arbetet med att testa olika modeller i tre försöksområden. Bland annat testas beskärning, gräsbränning, fällning, flisning, eldning, slätter, räfsning och stängsling. Tillsammans med Naturskyddsföreningen har det arrangerats en slätteraktivitet och en guidning i ett av försöksområdena. En workshop för yrkesverksamma i samverkan med Göteborgs Universitet har genomförts, på grund av det stora intresset är ytterligare en inplanerad.

Kvarstår gör att fortsätta med individuella rådgivningar samt att ta fram en kostnadsschablon för skötsel av äldre fruktodlingar som ska kunna användas av markägare, kommuner och företagare. En slutrapport ska skrivas och man hoppas också på att kunna publicera en artikel om projektet i lämplig tidskrift.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2021-1455	
Projekt namn i ansökan	Nytt liv i Österlens gamla äppellundar – för natur och människor	
Projektägare	Levande Landskap (HeFa Landskap & Relationer AB)	
Samarbetspartners	Länsstyrelsen Skåne, Österlens Naturskyddsförening, Hantverkslaboratoriet vid Göteborgs Universitet, Framtidens Natur & Kulturarv, Riksantikvarieämbetet, Simrishamns kommun, Stiftelsen Skånska Landskap samt markägare.	
Projektperiod	2022-02 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt	
Information	www.levandelandskap.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond	810 190	
Offentligt stöd från LAG	302 363	
Offentlig resurs (Länsstyrelsen Skåne, Simrishamns kommun, Riksantikvarieämbetet, Göteborgs universitet)	96 686	
Total finansiering	1 209 239	
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-01
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsäsong	1	1
Företag som får stöd	20	10
Organisationer som får stöd	5	5
Nya produkter och tjänster	5	5
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Miljöprojekt	1	1
Insatser som gynnar biologisk mångfald	4	4
Samarbeten med universitet/högskolor	1	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	3	10
Arrangerade utbildningar	4	3
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	75	94

Styrelse och personal från LEADER Sydöstra Skåne på studiebesök vid Hallamölla. Foto: Julia Falkman

BESÖKSPLATS ÖSTERLENS VATTENDRAG

Om projektet

Tomelilla kommun ska i samarbete med Österlens Vattenråd i detta projekt anlägga Österlens första besöksplats med fokus på traktens vattendrag. Den tänkta platsen ligger längs med Verkeån nära Hallamölla vattenfall. En plats intill Skåneleden som sedan tidigare har toalett och parkering. Besöksplatsen ska få sittplatser som smälter väl in i omgivningen och montrar med information om Österlens vattendrag, djur och växter i vattendragen, vattenvård med mera.

Status vid uppföljning i februari 2024

Det har upprättats kontakt med personer och organisationer som är relevanta för projektets genomförande och framgång; markägare, ansvariga på Tomelilla kommun för exempelvis skötsel, bygglov, upphandling och kommunikation samt övriga samarbetspartners. Boende i området har fått information om vad som är på gång samt kontaktuppgifter för eventuella frågor.

Projektgruppen har gjort studiebesök på andra besöksplatser och naturområden. Tre målgrupper för besöksplatsen har identifierats; barnfamiljer, skolklasser samt den urbana friluftsutövaren. En kommunikationsplan för besöksplatsen är påbörjad.

Upphandlingen av landskapsarkitekt för gestaltning är utskickad och alla gestaltningsprogram och bygghandlingar förväntas vara klara i slutet av maj. Därefter kan anläggningen påbörjas och informationsmaterial som ska finnas på platsen kan tas fram.

Annat som kvarstår är en workshop med skolpersonal på platsen för ta fram aktiviteter och lärarhandledning. In- vigningen förväntas ske under hösten 2024.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2022-3197	
Projektnamn i ansökan	Besöksplats Österlens vattendrag	
Projektägare	Tomelilla kommun	
Samarbetspartners	Österlens Vattenråd, Lunds universitet, Albo härads hembygdsförening, Eljaröds byaförening, Andrarums IF, Naturskolan Österlen, Marietorps naturskola, Tomelilla Naturskyddsförening, Andrarums IF, Brösarps skola samt Höggestad & Christinehof	
Projektperiod	2023-02 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt	
Information	www.tomelilla.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		1 038 521
Offentligt stöd från LAG		511 511
Total finansiering		1 550 032
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2024-02
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Unga deltagare i projekt	4	0
Nyskapade arbetstillfällen	1	0
Projekt som bidrar till ökat antal besökare utanför högsäsong	1	0
Organisationer som får stöd	2	2
Nya produkter och tjänster	1	0
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Miljöprojekt	1	1
Insatser som gynnar biologisk mångfald	1	0
Insatser med fokus på kretsloppstänkande	1	0
Tillgänglighetsprojekt	1	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	4	0
Samarbeten med universitet/högskolor	2	1
Arrangerade utbildningar	4	0
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	300	0

SLUTORD

Ytterligare ett år har passerat och det är med stora steg vi går mot avslutet av LEADER Sydöstra Skåne. Under 2023 har LAG-styrelsen beviljat fyra projekt, vilket också är de sista projektbesluten för denna programperioden. Det finns dock fortfarande möjlighet att driva leaderprojekt, men då genom det nya området, Leader Östra Skåne som innefattar kommunerna; Bromölla, Hässleholm, Kristianstad, Osby, Perstorp, Simrishamn, Tomelilla, Ystad och Östra Göinge.

Under 2023 har sex projekt avslutats och vi har nu tolv fantastiska projekt igång som kommer att genomföra aktiviteter och avslutas under 2024.

Det är en ny spännande fas vi nu går in i där utvärdering av programperioden är vårt största fokus. Under början av 2024 kommer en extern utvärderare att upphandlas för att bland annat svara på vad landsbygden i sydöstra Skåne har haft för nytta av Leader samt vilken betydelse trepartnerskapet, i styrelsen och i projekten, har haft i utvecklingen av landsbygden i sydöstra Skåne.

Vi kommer också att vara en del i en regional utvärdering som genomförs tillsammans med leaderområden i Skåne och Halland. Detta arbete är i skrivande stund i uppstartsfasen.

Kristin Sjövall
Verksamhetsledare
LEADER Sydöstra Skåne

Parallellt med dessa båda utvärderingar kommer vi på leaderkontoret att arbeta med att ta fram en slutprodukt, i form av en bok. Den kommer att innehålla projektpresentationer, djupintervjuer, sammanställning av genomförda utvärderingar och mycket mer.

Så även om vi är i slutet av en programperiod så har vi mycket roligt och spännande att se fram emot. Utöver utvärderingarna och boken så har vi också planer på en slutaktivitet där vi ska fira och hylla alla fantastiska personer och projekt som sett till att utvecklingen i sydöstra Skåne har gått framåt trots de prövningar som samhället har utsatts för de senaste åren.

Sist men inte minst vill jag rikta ett stort tack till alla som driver och har drivit projekt, vår LAG-styrelse och våra medfinansierare för ett gott samarbete. Det är NI som gör det möjligt! Tillsammans utvecklar vi sydöstra Skåne och skapar en attraktiv och konkurrenskraftig landsbygd.

LEADER Sydöstra Skåne
802496-4218

Tobaksgatan 11
271 41 Ystad

info@leadersydostraskane.se
www.leadersydostraskane.se

Facebook: @leadersydostraskane
Instagram: @leadersydostra
LinkedIn: LEADER Sydöstra Skåne

Lokalt ledd utveckling

LEADER
SYDÖSTRA SKÅNE

